Poštnina plačana v gotovini **Posamezna štev. Din 1·—**

Štev. 21. **V Ljubljani, dne 24. maja 1928.** **Leto XI.**

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Kaflova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za inozemstvo: četrtletno 7·50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Kmetsko-demokratska koalicija bo nadaljevala borbo do zmage po nespremenjenih smernicah

Za boljšo bodočnost kmetskega ljudstva, za poštenost, svobodo in popolno enakopravnost — Angleži nam posojila ne zaupajo prav, ker se boje, da naša vlada ne bo znala z njim gospodariti

Kmetsko-demokratska koalicija se je tekom kratkega časa svojega obstoja zelo okrepila. Skupen boj samostojnih demokratov in radićevcev zoper sedanji protiljudski režim je poglobil vezi med obema strankama. Skupen boj se bo nadaljeval v nespremenjenih smernicah, kakor je razvidno iz objave, izdane po sestanku, ki sta ga imela te dni Svetozar Pribićević in Stepan Radić. Objava vsebuje v glavnem:

Na triurni konferenci 21. t. m. je gospod Stepan Radić obvestil g. Svetozara Pribićevića o grupaciji kmetskih strank v Srednji Evropi, to je v Poljski, Rumuniji, Bolgariji, Jugoslaviji in Češkoslovaški, ter ga seznanil s sklepi, ki so bili te dni sprejeti na kongresu kmetskih strank v Pragi in ki bodo čimprej izvedeni. Osnovo tvori sklep, da morajo kmetske stranke tam, kjer so na vladi, utrditi svoj položaj, kjer pa niso v vladi, iskati stikov s sorodnimi strankami in v sporazumu z njimi čimprej stopiti v vlado, kjer morajo pred vsem prevzeti skrb za gospodarska in kulturna vprašanja kmetskega naroda. Kmetske stranke morajo stremeti za svobodo, za demokracijo, za okrepitvijo miru in za gospodarsko obnovo države.

G. Stepan Radić je seznanil g. Svetozarja Pribićevića tudi z zaupnimi vestmi, ki jih je prejel iz Londona in po katerih **naše posojilo v Angliji še ni gotova stvar.** V angleških in drugih krajih na zapadu obstoja namera, **da se dovoli Jugoslaviji posojilo le preko Društva narodov.** To pomenja, da se Anglija boji, da bi se z ogromno vsoto, ki bi jo posodila naši državi, ne gospodarilo pametno.

Po vsestranskem razmotrivanju položaja sta oba voditelja KDK znova potrdila sklep, **da opozicija poostri borbo proti ministrskemu predsedniku Vukićeviću kakor tudi proti nameravanemu inozemskemu posojilu, s katerim hoče g. Vukićević organizirati borbo ne samo proti Hrvatom in prečanom vobče, marveč tudi proti onim radikalom, ki se mu nočejo slepo pokoriti.** KDK bo z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, nadaljevala borbo proti sedanjemu režimu in proti temu posojilu tako v Narodni skupščini kakor med narodom. Oba predsednika sta končno ugotovila, da radikali še danes ne razumejo pravilno borbe, ki jo vodi KDK proti režimu, temveč domnevajo, da je glavni cilj te borbe vstop prečanov v vlado. Radikali ne morejo razumeti, da gre v prvi vrsti za ureditev državnih financ, za spremembo državne zakonodaje in uprave, za razširjenje samouprav in za razumno reševanje gospodarskih ter prosvetnih vprašanj kmetskega naroda, pred vsem pa za poštenje, svobodo in popolno enakopravnost.

Prazniki kmetske demokracije v Pragi

V dneh od 15. do 20. maja je slavila češkoslovaška kmetska demokracija (Republikanska kmetska stranka) desetletni obstoj češkoslovaške republike. Ob tej priliki se je otvorila v Pragi narodno-gospodarska razstava in se je vršil mednarodni kongres zastopnikov kmetskega gibanja v Evropi.

Praga je bila slavnostno odeta z zastavami. Naval ljudstva in inozemcev je bil velikanski. Po vseh cestah, ki vodijo v Prago, je prihajalo kmetsko ljudstvo tudi peš.

Iz inozemstva so poslale bratske in sorodne organizacije ter stranke ugledne zastopnike v Prago. Kmetsko-demokratska koalicija iz Jugoslavije je bila posebno številno zastopana. Navzočih je bilo 20 poslancev s predsednikom HSS Stepanom Radićem na čelu. Iz Slovenije so prispeli v Prago poslanec Pucelj, Prepeluh, predsednik Kmetijske družbe Sancin i. dr. Vsi inozemski zastopniki so bili gostje bratov Čehov. Zlasti zastopniki iz Jugoslavije so bili povsod predmet največje pozornosti. V čast gostov je priredila češkoslovaška kmetijska akademija svečano sejo.

Dne 16. t. m. se je v sejni dvorani češkoslovaške kmetijske akademije vršilo zborovanje Mednarodnega kmetijskega zavoda, ki mu je predsedoval češkoslovaški prosvetni minister dr. Hodža.

Glavno poročilo je imel dr. Hodža, ki je obrazložil kmetsko demokracijo. Današnja doba postavlja evropsko kmetijstvo pred velike nove naloge. Te niso le produkcijskga značaja, temveč segajo globoko v socijalno, trgovinsko, državno in mednarodno politiko. Ne zadošča evropskemu kmetijstvu samo sijajni Kmetijski zavod v Rimu in Mednarodna kmetijska komisija, nego je treba tudi politično organizirati tiste številne milijone ljudstva, ki danes predstavljajo kmetsko demokracijo v Evropi. Kmetska demokracija gre svojo pot, puščajoča ob strani desno konservativno in levo radikalno demokracijo. Razne so oblike, ki se v njih razvija kmetska demokracija v Poljski, Češkoslovaški, Avstriji, Jugoslaviji, Rumuniji, Bolgariji, Latiški, na Estonskem in drugod. To gibanje je posledica svetovne vojne in revolucije. Gre za mir in ugodno sožitje narodov. Kmetska demokracija je v Srednji Evropi postala prepotreben činitelj v notranji politiki držav. Kakor odklanjamo fašizem, tako odklaniamo tudi boljševizem. Ruska revolucija je imela dva dobra sadova: emancipirala je narode in dala zemljo kmetom. Komunizem pa ni izvedljiv, kjer prebiva kmet v takšni ogromni množini.

V debati je lepo govoril prvi Stepan Radić o pomenu nove kmetske demokracije in proti zastarelemu pojmovanju bivše zelene internacionale. Kmetje morejo najti oporo samo v kmetski demokraciji, ki je obče človeška. Govoril je tudi Albin Prepeluh za Slovence.

Na kongresu predložene resolucije so bile soglasno sprejete. Idejni temelj mednarodne kmetske demokracije je bil s tem postavljen.

V četrtek se je vršil velikanski manifestacijski sprevod po praških ulicah in v petek je sprejel predsednik češkoslovaške republike Masaryk zastopstvo Jugoslovenov, in sicer enega Slovenca, enega Hrvata in enega Srba. Slovence je zastopal poslanec g. Ivan Pucelj.

Naša zborovanja v Prekmurju

Klerikalci izgubili glave — Poslanec Klekl se vozi z avtom med svoje pristaše in jih prosi, da onemogočajo naša zborovanja — Klerikalcem bo kmalu odbila dvanajsta ura — Odločnost zavednih ljudi

Črensovci, 15. maja.

Trajno smo na delu za naše organizacije in za širjenje naših časopisov. Povsod je navdušenje za našo stvar, povsod kaže narod, da zaupa nam in da je razočaran nad delom klerikalcev. O tem ste, čitatelji, deloma že poučeni, saj «Domovina» od časa do časa prinaša poročila o našem političnem gibanju.

Mi vemo, da klerikalci s strahom gledajo na naše delovanje in da jih silno boli, ker se jim narod odtujuje. Da bi pa pomirili sami sebe in svoje najbližje, so napisali v «Novinah», da so vsa poročila o kakem napredku in sploh o kakem življenju demokratov v Prekmurju kratkomalo zlagana. Mi se smejemo njihovi otročji samotolažbi, ker vemo za mišljenje našega ljudstva.

Našim sestankom morajo slediti mogočna zborovanja. Taka zborovanja je priredila KDK že 13. t. m. v Beltincih in v Dobrovniku. Isti dan se je pa vršil tudi občni zbor sreske organizacije v Dolnji Lendavi.

Ko so bili klerikalci zvedeli, da namerava KDK prirediti shode, so naenkrat zgubili glave. Vodstvo SLS v Prekmurju je poslalo svoje znane agitatorje po vaseh črensovske, beltinske, turniške in bogojanske fare, ki so imeli nalogo, s prošnjami in z grožnjami spraviti čim več svojih ljudi na zborovanje v Beltince, katero bi se mo-

ralo na vsak način preprečiti. Klerikalni politiki se dobro zavedajo svojega položaja, vidijo, da njihova brezplodna politika, ki je na škodo Prekmurju, vzbuja med ljudstvom nejevoljo in odpor. Hudo jim gre na živce, da bi poslanci KDK razkrinkali delovanje naših klerikalnih prekmurskih poslancev v Beogradu in v Mariboru, **zato je treba zborovanja KDK s silo razbiti, da narod ne izve pravice in resnice.** Ni menda slučajno tudi to, da je poslanec g. Klekl že dva meseca neprestrgano doma, namesto da bi bil pri delu v Beogradu; ljudje vsaj govore tako, da si ne upa zapustiti za dalje časa Prekmurja, češ, da preti nevarnost od demokratov. Kot nekaka priprava za dogodke v Beltincih je bil tudi zadnji zaupniški sestanek v Črensovcih, kjer so rotili klerikalne zaupnike, naj se prepreči prodiranje KDK v Prekmurju, ki se začne z beltinskim zborovanjem. Kot pobožna prošnja na razočarane volilce je izzvenel tudi zadnji poziv na ljudstvo v «Novinah», naj vsakdo predloži svoje želje in prošnje poslancem, češ: vse, prav vse se bo enkrat napravilo. Smešno! Klerikalni poslanci dobro vedo za vse naše potrebe in nadloge, zato ni treba pozivov, nego dela! Da, pozivov je treba, da se ljudstvo zopet zaslepi in ne hodi na naša zborovanja!

Vse te priprave pa še niso dovolj pomirile klerikalnih voditeljev. Vest jim ni dala miru in bali so se katastrofe. Da bi bolj vplivalo, **si je poslanec g. Klekl najel avto in se je vozil zadnji teden pred zborovanjem po okoliških občinah, prosil in rotil ljudi, naj ne hodijo na to «brezversko» zborovanje, ter obljubljal vse mogoče, samo da ljudstvo ne bi šlo poslušat resnice.** Res, prav huda mora presti klerikalcem, če se poda sam vodja na agitacijsko potovanje proti našim shodom. Pa še naj klerikalci govore, da je Prekmurje vse v klerikalnem klasju!

Klerikalno hujskaštvo je imelo uspeh. Zbrali so se pobalini in motili zborovanje s petjem, krikom in vikom ter prav nevarnimi grožnjami. Bili so pripravljeni na pretep. Zanimivo je, da so se med temi vzornimi kristjani odlikovali tudi avantgardisti klerikalne politike v Prekmurju, nekateri črensovski Orli! Mi klerikalcem in njihovim voditeljem čestitamo na takih uspehih. Še par takih uspehov in klerikalci ne bodo imeli v svojih vrstah nobenega treznejšega moža.

Kljub temu se je naš shod v Beltincih vršil v manjšem obsegu, a tem bolj prisrčno in odločno. Do tri sto odličnih mož je sklenilo, da ponese med narod besede, katere so jim polagali na srca poslanci KDK. Shod v Dobrovniku pa se je izvršil v najlepšem redu, ker tam klerikalni kričači sploh niso mogli priti do besede. Naši ljudje so odločni in se ne boje prav nič klerikalnih groženj. Vsak človek se je čutil ponosen, ko je poslušal naše govornike, da ni v klerikalnih vrstah, kjer so doma kričači in pretepači. Klerikalci se lahko uče pri nas možatosti, ki pa bo, preden se je bodo naučili, zavila vrat klerikalni politiki v Prekmurju. Vsi znaki kažejo, da klerikalci stoje na prav trhli podlagi in da bo kmalu prišel čas, ko bodo živeli klerikalci našemu ljudstvu samo še v neprijetnem spominu.

Politični pregled

V obeh glavnih vladnih strankah, pri radikalih kakor zlasti pri Davidovićevih demokratih vladajo kritične razmere.

Prečanski davidovićevci so se začeli upirati,

češ, da so se njihovi srbijanski somišljeniki prodali radikalom ter da se prav nič ne ozirajo na prečanske koristi. Najhuje so obsodili Davidovićevo politiko

davidovićevci osiješke oblasti, ki so sklenili stopiti iz stranke in se pridružiti KDK.

Zgodilo se je to takole: V nedeljo se je vršil v Slavonski Slatini sestanek davidovićevskih prvakov osiješke oblasti in je na sestanku imel predsednik oblastne organizacije doktor Oreb govor, v katerem je izjavil,

da davidovićevska stranka ni demokratska, marveč prav tako nazadnjaška kakor so radikali.

Stranka Davidovićevih demokratov ni jugoslovenska, marveč srbijanska, stranka beograjske čaršije prav tako kakor radikali. V demokratski stranki Ljube Davidovića ni mesta za poštenjake in Jugoslovene.

V koncu svojega govora je dr. Oreb ponovil besede Davidovića, ki je nedavno dejal, da spadajo vsi državljani v eno fronto proti radikalom, a je isti

Davidović zatajil te svoje nazore in se pridružil radikalom.

Potrpežljivost ni brezmejna. Zlo, ki ga nam prizadeva sedanji režim, bo vedno bolj odpiralo oči; pa ne vre samo med prečanskimi temveč tudi južnosrbskimi davidovićevci. V davidovićevskem klubu so se te dni vršile neprestano konference, na katerih se je razpravljalo o tem, kako naj se prepreči grozeči razpad stranke.

Enako sršenovo gnezdo tvorijo

radikali, kjer se med seboj pobijajo posamezne struje.

Jasno je tudi, da prečanski radikali ne morejo biti zadovoljni z vladno politiko, ki jim je škodljiva in ki zasleduje le koristi Srbije.

Največjega občudovanja pa so vredni in tudi deležni naši

klerikalci, ki gredo popolnoma slepo za radikali

ter odobravajo, odnosno glasujejo za vse, kar hočejo Vukićević in njegovi ožji pristaši. Bolj so klerikalci zvesti Vukićeviću kakor pretežna večina radikalov samih. Malo se brigajo klerikalci za to,

ali je njihova politika v korist Sloveniji ali ne,

samo da lahko sede v vladi. Klerikalci pač računajo, da bodo upornost svojih volilcev, ki so že siti početja svojih zastopnikov v Beogradu, zopet ukrotili s pomočjo župnišč. Pa ne bo šlo tako lahko, ker ima potrpežljivost svoje meje, a tudi nepoučenost našega ljudstva ni brezmejna. Ako gorje traja le predolgo časa, se tudi najskromnejši klerikalni volilec razhudi.

Te dni so se vršile

v Nemčiji parlamentarne volitve, pri katerih so levičarske stranke močno napredovale.

Soteščan:

V vrtincih usode

(Povest nesrečne žene.)

(Dalje.)

XVI.

Karel plemeniti Tulipan se je vrnil z daljšega dopusta, zaklenil se je v sobo in legel na divan. Hotel se je nekoliko odpočiti, a čim je zadremal, so ga vzdramili trdi koraki in glasno trkanje na vrata.

«Kdo je?» je zazehal in planil pokoncu. Spomnil se je dolgov in krivonosega žida, ki ga je med dopustom skoro že pozabil. Urno je premišljal, kako bi se ga kar najprej odkrižal.

Vdrugič se je ponovilo trkanje in nemirno stopicanje pred vrati. «Noter!» ga je pozval in obrnil ključ.

Vstopil je Lambert, ves zasopel in razburjen.

«Pozdravljen, svak!» je vzkliknil Karel ter mu je hitel naproti. «Dolgo se nisva videla, skoro vso večnost!»

«Ali si sam?» ga je graščak vprašal brez odzdrava.

«Sam, pravkar sem se vrnil z dopusta.»

«Prav.» — Ležiščan je sedel na blazino, glavo je naslonil v dlan in s komolcem se je uprl na koleno. «Ali poznaš žida Arona?» ga je prijel z osornim vprašanjem.

Karel se mu ni upal odgovoriti. Kakor priraščen k tlom, tako je stal pred svakom, pred očmi se mu je vrtelo, ves obraz mu je pobledel in zobje so mu šklepetali.

«Ali ga poznaš?» je zagrmel in oko mu je zažarelo kakor blisk v viharni noči.

«Zdi se mi, da...» se mu je zataknilo v raskavem grlu.

«Slepar, da mu pod solncem ni enakega! Izrabil je tvoje prijateljstvo, na moje ime je ponaredil menico za ogromno vsoto denarja.»

«Predrznik, da se je upal kaj takega storiti!» je Karel navidezno ostrmel.

«Prišel je v grad ter mi pokazal listič s prošnjo, naj mu izplačam. Zagrozil sem mu, da ga bom vrgel skozi vrata in naščuval pse; tedaj pa mi je zapretil: ako ne priznaš menice, bom privedel Karla, ki mi jo je izročil. Zdaj je na tebi, da izpoveš, ali si mu dal dovoljenje.»

«Sem», je prikimal in skrival bojazen.

«Kdo pa je ponaredil moj podpis? Dobro ga je znal posneti, komaj se razloči od moje prave pisave.»

«No, in kaj boš ukrenil?»

Zadevo bom javil sodišču, zahteval bom strogo preiskavo. Obleci se in pojdi z menoj, morava ga prehiteti.»

Karel je stal nepremično kakor skala, oči so mu bulile v tla v strahu pred usodnim razkritjem.

«Čemu se obotavljaš?» ga je priganjal. «Žid te je osumil, da si mu izročil ponarejeno menico, za kar ti mora dati zadoščenje.»

«Ako bo pa trdil, kako naj se mu izvijem?»

«Reci, da je bila menica brez podpisa... Pred sodiščem boš prisegel...»

«Hm, prisega», je izrekel s pojemajočim glasom.

«Ali se bojiš?» ga je opozoril. «Ne umikaj mi pogleda.»

«Pusti me!» je zamahnil z rokama.

«Torej si mu le dal listnico s ponarejenim podpisom?»

«Oslepil me je z obljubami. Žal mi je in nočem več tajiti.»

Kakor besen se je vzpel na steno, snel je samokres ter ga nameril na prsi.

«Proč z orožjem!» mu je Lambert ostro zapovedal. «Bojazljivec!»

«Prej ali slej bo končano...»

«V moji navzočnosti nikdar!» mu je prepovedal.

Karel je odložil orožje, kar je napolnilo graščaka z vidnim zadovoljstvom. «Krivdo moraš sprejeti,» se mu je rogal, «ali pa jo obesi na Židove rame.»

«Odpusti, dobri svak!» se je vdal, videč, da ni drugega izhoda.

«Daj mi pismeno potrdilo, da si ponaredil moj podpis. Menica bo še danes poravnana.»

«Čemu ti bo ta izjava?»

«Za spomin tvoje budalosti. Sedi in piši!»

Karel je pomišljal: ako prizna, bo ovekovečil svojo pregreho, skoval si bo meč, ki bo visel na lasu nad njegovo glavo; čim pa odkloni graščakovo željo, bo moral nabiti samokres in se sramotno končati. Stresel se je ob misli na smrt in tako je zmagalo življenje

Velike izgube so zabeležile nacionalistične in klerikalne stranke. Levičarski uspeh se zlasti v Franciji ugodno komentira, češ, da pomenja napredovanje volje za sporazum s Francijo in za mirovno politiko.

DOPISI

HOTEDRŠICA. Tukajšna Narodna čitalnica bo priredila na binkoštni pondeljek prvi majniški izlet v Žibrše. Ob prijetni godbi društvenih tamburašev in črvčanju jancev na ražnju se obeta prav prijetna zabava. Vabimo vse Čitalnici naklonjeno občinstvo ter ljubitelje narave in slastne pečenke. Odhod iz Hotedršice točno ob ¾3. uri V primeru slabega vremena se izlet preloži na prihodnjo nedeljo.

TUHINJSKA DOLINA. Na potovanju po krasni Tuhinjski dolini sem zvedel zanimivo dogodbico, katero sem si zabeležil, da se reši pozabljenja. V mičnem trgu Motniku stoluje baje že več let dobri in vestni župnik, katerega bi zadnji čas radi razni klerikalni agitatorji učili morale. Pred dobrim letom se je gospod župnik zameril glavnemu klerikalnemu vodji s tem, da se ni dal od njega komandirati in učiti morale. Pred nekaj dnevi je imel g. dekan inšpekcijo svojih župnij. Ob tej priliki je neka višja klerikalna glava zbrala par nezavednih mož, da so se šli pritožit h g. dekanu proti svojemu dušnemu pastirju. Ker niso imeli poguma iti k domačemu dekanu, so šli k dekanu v sosednjo župnijo. Interesantno pa je, da so doživeli neljubo presenečenje s tem, da je med splošnim pritoževanjem prišel sam obtoženec k dekanu, kjer je trčil ob svoje «upornike». Baje so dobili možje primerno lekcijo od gosp. župnika. Vodjo upornikov poraz precej boli. Pripominjamo še, da se demokrati prav nič ne priožujejo proti gg. župniku v Motniku, ker je zares vesten in natančen dušni pastir, ki se političnega življenja ne udeležuje, cerkvene zadeve pa vodi v lepem redu.

RAČNA PRI GROSUPLJEM. V «Domovini» je napisal neznan dopisnik več netočnosti iz naše občine, ki pa jih je povzročil gotovo le nehote. Pri nas bomo prezidali šolo v dvorazrednico in ne trirazrednico. Občinski odbor ni samovoljno sklenil, da se bodo izvršila vsa potrebna dela s tlako, ampak je sklical vse davkoplačevalce v občini, naj se sami izjavijo, ali so za tlako ali pa naj se odda vse delo na dražbi. Pri glasovanju je bila velika večina za tlako in proti dražbi. Občinskega odbora, niti gruntarjev, ki jih je le malo v občini, ne zadene zato nobena krivda, ako so kočarji, ki bi lahko imeli večino, sami glasovali proti dražbi in za tlako. Zato nima pomena, ako sedaj nasprotujejo tlaki. Kar se tiče stavbenega fonda za prezidavo šole, naj zadostuje naslednje pojasnilo: Sedanji občinski odbor je prevzel dne 21. avgusta 1927. od starega odbora 7525 Din gotovine in je od te vsote izplačal samo za šolski proračun in konjaču 5000 Din, a z ostankom je kril vse tekoče občinske izdatke, ter še z dohodki prihranil tekom štirih mesecev 5000 Din in jih naložil v hranilnico. Prejšnji odbor pa je naložil v hranilnico tudi le 5000 Din. Tako je sedaj naloženih 10.000 Din za prezidavo šole. Toliko resnici na ljubo.

KRIŽE PRI TRŽIČU. Pri nas smo odkrili 14. t. m. vojnim žrtvam krasen spomenik, za katerega je bilo treba precej truda in pobiranja prostovoljnih prispevkov. Tudi naši Orli so priredili v ta namen dve igri, ki sta bili dobro obiskani od pristašev vseh strank. Toda denar je bilo treba potem od njih izprositi. No, pa še potem je prinesel g. tajnik samo 150 Din, češ, da se je drugo uporabilo za kroje. Ob odkritju spomenika so se govorniki kljub temu spominjali tudi padlih iz orlovskih vrst. No, pa g. predsednik odbora za postavitev spomenika ni hotel sprejeti 150 Din, češ, naj si zanje kupijo še en kroj!

GORENJA VAS. Naš Sokol ima na binkoštno nedeljo popoldne javen nastop pred Sokolskim domom, kjer se bo pokazala sokolska vztrajnost. Po nastopu prosta zabava. Sokoli in prijatelji Sokola ste vabljeni, da se te prireditve udeležite. Ne bo Vam žal! V nedeljo 6. t. m. so gostovali Žirovci na našem odru z igro «Charlejeva (Šarlejeva) tetka» s prav dobrim in dovršenim igranjem. Žal, da je bil obisk zaradi slabega vremena bolj slab. No, bo pa drugič boljše.

POLJANSKA DOLINA. Prav lepo je prve dni pomladi kazalo, da bo letos dobra letina, posebno sadje. A neprestano slabo vreme, dež in mraz, so nam mnogo pokvarili in uničili, med drugim tudi orehe. Če ne bo odslej boljše, bo šlo še to, kar je ostalo. Sploh je zaradi slabega vremena zaostala vsa rast. Tudi obdelalo se je vse le s težavo in na hitro. V naši dolini je pobrala vojna mnogo mož in fantov v najlepših letih, katere prav pogrešamo kot dobre gospodarje in obrtnike ter tudi kot napredne politične in prosvetne delavce. Veže nas dolžnost spoštovanja do njih in zato je že čas, da se našim rojakom postavi skromen spomenik, če je mogoče v vsaki župniji. V Poljanah že obstoja v ta namen pripravljalni odbor. Žal, da so prispevki do zdaj še skromni. Spomnite se naših vojnih žrtev tudi rojaki, ki živite izven doline. Za tak spomenik bi bil najpripravnejši prostor tik župne cerkve. Drugič še kaj več o tem.

SEMIČ. V nedeljo 13. t. m. sta bila odlikovana gasilca Matija Sever in Martin Stezinar (zadnji je bil odlikovan na domu zaradi bolezni) za 25letno, oziroma za 30letno delovanje s srebrno zaslužno svetinjo. Slavila se je istočasno 30letnica obstoja društva. Na poziv občinskega odbora so občani na predvečer razobesili zastave in razsvetlili okna, tako da je bil ves trg praznično razpoložen. Na predvečer se je vršila tudi baklada z godbo in podoknico slavljencema. V nedeljo zjutraj so se zbrali člani v krojih k skupni sv. maši, spremljani z godbo. Po maši je bil sprevod po trgu in odhod na kolodvor k sprejemu gostov. Ob 11. uri je pripeljal vlak številne gasilce, in sicer iz Metlike in Črnomlja z zastavami, iz Gradaca, Črnomošnjic, Stol, Vrčic, Petrove vasi in iz Šmarjete pri Novem mestu. S kolodvora so vsi udeleženci korakali na trg, kjer je bil pred šolo postavljen govorniški oder, okusno okrašen in s sliko kralja Aleksandra. Pred oder se je postavil odlikovanec, za njim člani v kroju, a ob strani godba. Ob pol 12. uri se je pripeljal sreski poglavar dr. Hacin v spremstvu g. Josipa Mihelčiča, ki je stopil na oder in pozdravil g. poglavarja in druge udeležence, na kar je g. poglavar v kratkih in jedrnatih besedah orisal pomen odlikovanja in pripel odlikovancu Severju na prsi svetinjo. Na njegov poziv je vladarju na čast gromko zaoril po trgu trikratni «živio». Takoj za tem je zaigrala godba državno himno, ki so jo vsi poslušali odkritih glav. Ko je utihnila godba, je izpregovoril delegat Gasilske zveze in župni načelnik g. Veis iz Metlike o važnosti dneva za društvo, katerega člana sta dobila najvišje priznanje za svoje mnogoletno društveno delovanje. Potem je pozdravil društveni načelnik g. Ivan

---

«Narekuj», se je nenadoma odločil. Graščak se je pogladil po bradi. Karel je pisal s težko, okorno roko in potrdil s podpisom.

S peklenskim zadovoljstvom je spravil Lambert svakovo pismo ter je hotel oditi.

«Kam pa sedaj?» je zaskrbelo Karla.

«K Aronu po menico, da ne bo prepozno.»

«Počakaj, prinesel sem ti važno poročilo.»

«Našla se bova v hotelu pri ‚Rdečem solncu', glej, da me boš počakal.»

Kmalu za njim se je Karel odpravil v hotel, kakor mu je bilo naročeno. Svak se ni dolgo zamudil, hitro je prihropel z menico in naročil pijačo.

«Žida sem odpravil», je natočil in izpraznil kozarec. «Ampak grbec je navihan: vrag vedi, kako je izvohal, da me je Narcisa zapustila.»

«Evgen je moral kaj izblebetati...»

«Ne verjamem, da bi se bavil z ničvrednikom.»

«Ali pa jo je nekje videl... Reci, da boš pozabil tisto zaradi menice, pa ti bom nekaj povedal.»

«Obljubim pri slavi mojih prednikov, pri veljavi svojega imena.»

«Velja, poslušaj! Našel sem Narciso in otroka... Vzela ga je v skrbstvo kakor prava mati... Zalotil sem jo v samotni nočni uri — dolgo sem se trudil, preden sem jo zalezel. Ali poznaš otroka?»

«Zavrženi sad Leonore Pelan... Pobrala ga je nekje na cesti in zdaj mi ga podtika... Narcisa ga je našla... Maščevala se je, kakor mi je zagrozila.»

«Oba sta v najinem oblastvu», ga je potolažil ter se pobahal s svojim delom.

«Ali vé Narcisa, da si izvohal njeno bivališče?» je Ležiščan norel od veselja.

«Nič ne more slutiti, ker sem se ji prikrival.»

«Modro si ukrenil. Povej mi, kje si jo videl in kako bi jo mogel zajeti?»

Karel mu e razložil, odkod je prišla in kam je izginila, kako jo je spoznal in našel otroka. «Ali ne zaslužim priznanja?» se je pohvalil.

«Pa tudi plačila.» Podaril mu je zavitek bankovcev, poleg tega mu je obljubil poravnati dolgove.

«Hitro sem jih zaslužil», je štel in spravljal denar. «Rad ti bom na uslugo, kadar bo potrebno.»

«Sam bom obračunal. Mudi se mi na Ležišje, da se pripravim, ponoči bom odjezdil.»

Poslovil se je ter mu stisnil desnico, odšel je tudi Karel z bogatim darilom: toliko denarja že dolgo ni imel. Prav je ravnal, da se ni umoril.

«Sestro si prodal», mu je šepetalo nekaj, ko se je naslajal ob šumenju papirja.

«Lambert bo molčal», je ugovarjal neprijetnemu očitanju. «Tudi Narcisa me je zatajila.»

«In če se bo maščeval?» ga je natihoma zaskrbelo.

«Sam bo odgovoren. Nič mu nisem rekel, kaj naj ukrene.»

Sedel je k citram in zaigral poskočnico, grenki očitki pa niso hoteli odnehati. Pomiril ga je pogled na denar in zavest, da je rešen nadležnih upnikov, ki so mu bili vedno za petami. Vsega se je čutil prenovljenega in tak se je hotel pokazati očetu; zdaj je priložnost, da se mu pokaže kot poštenjak, ne pa izgubljenec. Na srečo mu je ostalo še nekaj dopusta: namenil se je, posetiti očeta, o katerem že dalje časa ni dobil nikakega poročila.

XVII.

Stari grof Tuiipan je hiral in bolehal, vidno so ga zapuščale moči, roke so se mu tresle in spomin ga je zapustil: visoka starost, gospodarske razmere in hčerina usoda so mu upognile hrbet in posušile lica.

Karla je prevzela očetova sprememba, še bolj pa se je čudil, ko je našel doma brata Evgena, ki je iz usmiljenja do očeta pustil vojaško službo ter se posvetil gospodarstvu. To mu ni ugajalo zaradi tega, ker se je brat vsedel na njegovo mesto, ki mu je določeno kot starejšmu sinu.

«Čestitam k napredovanju! Iz vojaške suknje si zlezel v kmečko obleko, sablo si zamenjal z motiko, namesto vojakom boš poveljeval tlačanom», tako ga je smešil, ko sta sedela v lopi na vrtu pred graščino.

«Storil sem, kar mi je velelo srce, v moje zadeve se ne vmešavaj», mu je odgovoril Evgen. «Živeti hočem od lastnega dela, ti pa bodi v nadlego svaku, dokler se te ne naveliča. Svoje prostosti ne dam za njegovo bogastvo.»

Kakor močan udarec je zabolel Karla ta odgovor. Kdo vé, ali mu ni namignil brat na

Golobič vsa društva in izrekel v imenu odlikovancev lepo zahvalo za odlikovanji. Sledilo je defiliranje gasilcev pred g. sreskim poglavarjem. Ob pol 13. uri je bil prirejen na čast slavljencema banket pri g. Sepaherju. Ta dan bo ostal vsem v najlepšem spominu. Vse bo opozarjal na dejstvo, da za vestno in požrtvovalno delovanje v blagor bližnjim dajeta vidno priznanje domovina in njen najvišji gospodar.

RIMSKE TOPLICE. Poročil se je g. Miloš Sojč, sprevodnik državnih železnic, z gospodično Rozo Povšetovo, hčerko tukajšnjega hišnika Novoporočencema najiskreneje čestitamo ter jima želimo mnogo sreče!

SV. MIKLAVŽ NAD RIMSKIMI TOPLICAMI. Ker je «Domovina» pred kratkim povedala javnosti, da se preganjanje duhovništva vrši od strani SLS, so se jeli nekateri gospodje izgovarjati, češ, da oni niso krivi. Mislimo, da je javnosti «Domovina» dokazala dovolj jasno, da so pristaši SLS krivi pritožbe zoper tukajšnjega g. župnika, saj so tu prizadete najizrazitejše osebnosti SLS. Zato po toči zvoniti ne pomaga nič.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. Vsaka seja gerentskega sosveta občine Sv. Krištof bolj potrjuje našo trditev, da so klerikalci v minulem letu zato razpustili občinski odbor, da spravijo nekaj svojih agilnih pristašev do dobro plačanih mest. Seveda, gerentova plača 9000 Din letno, je prav za prav malenkost. Ako pa upoštevamo, da pridejo k tej plači še različne visoke dijete, ki si jih lahko zaračuna g. gerent, ni čudno, da se nahaja naša občina v takih dolgovih in v takem gospodarstvu. Da klerikalci pridržijo gerente še vsaj za nekoliko časa na njihovih mestih, so pričeli javnost varati s tem, da se bodo v jeseni itak vršile občinske volitve po vsej državi, česar pa niti sam g. dr. Korošec ne verjame. S tem hočejo klerikalni vodje samo pridobiti na času, da bi se še razpis volitev za nekaj časa zavlekel kljub temu, da je že vsak davkoplačevalec do grla sit sedanjega gerentovanja.

BOJSNO PRI BREŽICAH. Pri nas smo imeli občinske volitve 13. t. m. in je KDK zabeležila prav dober uspeh. Nekaj smo, žal, imeli takih stricev, ki se že ves čas svojega življenja vozijo na kmetskih vozovih, ko pa pride čas volitev, takrat stopijo dol in volijo proti nam. Po volitvah so ti ljudje že zopet vsedlani na kmetskih vozovih. Te strice je treba dobro poznati, mi že vemo zanje.

ŠTREKLJEVEC. Kakor čujemo, bo prišlo na občino nekaj tisoč kilogramov koruze, ki naj se razdeli med uboge brezplačno, nekaterim pa po 1 Din za kilogram. Prosimo, naj bo občinski odbor pravičen pri razdeljevanju in naj skrbi v resnici za uboge. Predvsem naj bi jo dal tistim, ki so morali pri zadnji delitvi plačati 2 Din za 1 kg, a so jo morali uporabljati za kokoši, ker ni bila užitna. Upamo, da se bo sedaj nadomestila škoda prizadetim, ki so si zadnjič morali denar izposoditi za prazen nič.

ZIBIKA. V dnevih od 8. do 13. t. m. smo imeli tukaj precej hud mraz, tako da so vinogradi popolnoma uničeni. Kaj bo? Edino upanje, ki smo ga imeli, je šlo po vodi. Odkod bomo dobili denar za najpotrebnejše izdatke? Radovedni smo, ali se bo zdaj kaj ustavil davčni vijak. Naše narodne in oblastne poslance vabimo, da si ogledajo naše gorje in da intervenirajo na pristojnih mestih.

ŠMARTNO OB PAKI. Ob priliki proslave 25letnice obstoja gasilnega društva Šmartno ob Paki je društvo odlikovalo g. Ivana Steblovnika s častno diplomo za njegovo dvajsetletno udejstvovanje v tem društvu. Lep in vzpodbuden nagovor je imel ob tej priliki tovariš g. Vengust iz Celja. Odlikovanemu čestitamo!

ŠT. JANŽ OB ZIBIKI. Minulo nedeljo 13. t. m. se je zbralo na tem prijaznem hribčku nad 60 naprednjakov iz Rog. Gorice, Zibike, Tinskega in Sv. Štefana. Proti koncu zborovanja se je pa nabralo toliko zborovalcev, da so morali številni stojé poslušati izvajanja okrožnega tajnika gospoda Žabkarja. G. Žabkar nam je orisal našo neljudsko vlado in malomarnost poslancev SLS. Dotaknil se je tudi naše zunanje politike. Zborovalci so z velikim odobravanjem pritrjevali govornikovim izvajanjem. Govorila sta še predsednik krajevne organizacije v Zibiki g. Joško Gobec in okrožni tajnik sreske organizacije SDS za šmarski srez g. Malgaj. Na predlog g. Gobca se je sprejela soglasno resolucija: 1.) Zborovalci, zbrani na zborovanju v Št. Janžu pri Zibiki dne 13. maja 1928., zahtevamo, da se zgradi nova cesta Pristava-Zibika, ki je že v delu, če ne dalje vsaj do Drozgometa. 2.) Da se pri gradbi nove ceste najemajo delavci ne glede na politično prepričanje. Dozdaj imajo zaslužek pri gradbi nove ceste samo pristaši SLS.» — Končno se je izrekla želja, da se drugo leto zopet snidemo na tem prijaznem gričku.

LJUBNO OB SAVINJI. Tudi Ljubenci se moramo malo oglasiti v naši priljubljeni, na prižnicah in v spovednicah toliko preganjani «Domovini». Naj zvedo naši rojaki, raztreseni širom sveta, kako se imamo doma. Sedaj smo večinoma zaposleni pri splavih, katerih smo že lepo število zvozili na Hrvatsko, deloma pa tudi splavljamo les, katerega je vedno ogromne množine na vodi. Zadnja povodenj je napravila velikansko škodo, ker je odplavila ogromno množino lesa. Največjo škodo je imel g. Bačun, lesni trgovec v Ljubnem. Našemu gospodu kaplanu je menda «Domovina» trn v peti, saj je celo pri velikonočni spovedi grmel proti njej, da pač tega «brezverskega» časopisa ne smemo čitati. Naj si zapomni: čim bolj jo bo prepovedoval, s tem večjim zanimanjem jo bomo čitali, saj nas je tukaj že lepo število naročnikov. Letošnje običajne pustne šale so mu šle tudi tako od srca, da jih je spravil celo pred sodišče. Veliko že pomnimo duhovnikov, ki so bili možje na pravem mestu, pa v pustne šale se ni mešal še nobeden. Prosili bi ga pa, da napravi red na pokopališču, da ne bodo kokoši s cvetlicami obsajenih grobov razbrskavale. Naša stolpna ura še tudi spi zimsko spanje. Ako se v kratkem ne bo zbudila, bomo pač morali napraviti darovanje.

MALA NEDELJA. 17. t. m. so uprizorili pri Mali Nedelji igro «Martin Krpan». Obisk je bil zelo velik. Najlepša hvala gostom od Sv. Jurija ob Ščavnici, Sv. Tomaža, Sv. Lenarta, Sv. Lovrenca, Sv. Antona in iz Ljutomera, ki se niso ustrašili dolge poti. Gg. klerikalci, kje je okrajna cesta iz Ljutomera do Cezanjevcev in po Kurešencih k Mali Nedelji? Kje je sad vaših obljub? Pokažite, če ste za kmeta tudi po volitvah! Izdajalci Slovenije, kje ste za koristi kmeta? Malonedeljčani, pomnite, kdo vam je obljubil okrajno cesto!

---

zadnji dogodek? Vse tako so zvenele njegove besede, a kako je o tem izvedel, mu je bilo zagonetno.

«Brez graščakove opore bi bili že zdavnaj zbobneli v prepad», je utemeljil prijateljstvo z graščakom. «Namesto hvaležnosti ga zaničuješ.»

«Gnusi se mi njegovo početje z Leonoro. On, ki je krivičnik, živi v izobilju, ubožica pa strada v norišnici in trpi telesne in duševne muke.»

«O tem imam svoje mnenje, Evgen.»

«Svojega prepričanja ti ne vsiljujem. Po zadnjem razstanku sva odšla vsak po svojem potu...»

«Kaj pa Narcisa?» je Karel okrenil pogovor.

«Nič ne vem o njej in če bi tudi kaj vedel, bi ti ne povedal.»

«Sveda, ker držiš z begunko ter jo zagovarjaš.»

«Kakor ti graščaka: vprašanje pa je, kje je pravica. Zakaj so vtaknili Leonoro v norišnico brez zdravniške preiskave? Zadeva se mora razčistiti, pravico je treba ločiti od krivice.»

«Preiskava je bila izvedena z uspehom, zabeleženim v zapisniku za umobolne.»

«Tako je bilo naročeno in morda celo plačano.»

«Ali moreš dokazati?»

«Počakaj, nobena krivica ne mine brez zadoščenja.»

Njuno prerekanje je prekinil grof Tulipan, ki je prilezel ob palici v vrtno lopico.

«No, kako sta se pogovorila?» je vprašal in sedel zraven Karla. «Kaj ne, da je Evgen pametno ukrenil?»

«Meni je prav, ako si ti zadovoljen.»

«Modro je napravil. Jaz se ne morem več ukvarjati z gospodarstvom, sin pa ima veselje ter bo postavil graščino na noge, kar bo v čast našemu imenu.»

«Zidati bo moral na razvalinah... Ti bi bil laže branil trdnjavo, Lambert bi te bil opremil z orožjem. Še danes bi bil pripravljen...»

«Nehaj!» mu je starec zamahnil z roko. «Samo toliko sem ga prosil, da sem zakrpal največje luknje. Kakor svinec leži na meni njegova podpora.»

«Tudi to breme ti bom olajšal», je Evgen zatrdil očetu. «Do zadnjega beliča mu bom vrnil posojilo.»

«Jutri še ne», ga je Karel nagajivo zavrnil.

«Tisto, kar je že tebi posodil, seveda nisem vračunal», mu je Evgen vrnil udarec. «Taka bremena se prirastejo ramam in zarijejo v kosti.»

«Ali me zavidaš? Žal ti je, ker me nisi poslušal.»

«Dober tek! Kar nasiti se njegove dobrote.»

«Mirujta, otroka!» se je zasolzil oče Tulipan. «Žalujmo rajši po naši dobri hčerki, o kateri nimamo nikakega poročila. Noč in dan mi je pred očmi ta nesrečna Narcisa.»

«Lahko bi bila imenitna gospa, ako bi bila ostala na svojem mestu», mu je Karel ugovarjal. «Sama si je nakopala to trpljenje.»

«Tvoje mnenje ni merodajno», se je Evgen oznejevoljil.

«Nič ji ne morem očitati», jo je grof zagovarjal. «Napačno je bilo le to, ker je skrivoma pobegnila.»

«Prav zato jo obsojam. Zakaj ni zahtevala zakonite ločitve, ako je imela vzroke, katere bi bilo moralo sodišče vpoštevati? Lambert je že dovolj prestal radi njene trme ter ji je marsikdaj ponudil spravo, a ni se hotela pobotati.»

«O tem nam bo sama najbolje odgovorila. Upam, da se bo skoro kje pojavila in takrat jo bomo sprejeli z odprtimi rokami.»

Karel je skomignil z rameni in odšel z izgovorom, da gre pogledat prerojeno gospodarstvo; skrivaj pa je odjezdil nazaj v mesto, vabile so ga šumne zabave, kakršnih mu ni mogla nuditi samotna očetova graščina.

«Sin je izgubljen», je omenil oče po njegovem odhodu. «Strašno se je izpremenil, vsega slabega se je nalezel in kar je bilo dobrega, je opustil.»

«Lambert ga je založil z denarjem», mu je Evgen pojasnil. «Radoveden sem, kaj bo, ko poide naloga...»

«Pa zakaj ga podpira? Ali opravlja zanj kako važno delo?»

«Vsekakor sta stopila v tesno zvezo: hočem pa ju razkrinkati in razpoditi oblake nad Narciso in Leonoro.»

Z resnim zanimanjem se je Evgen lotil tega dela. Priganjal ga je prizor na Ležišju pred poroko, ko se je prvič pojavila neznanka, trdeča, da je graščakova soproga. Dokazovala je z listinami, a deželni sodnik je dognal, da so ponarejene ali zamenjane. Kdo jih ji je tedaj ponaredil ali zamenjal? Kako naj razkrije sleparja? Kam naj usmeri korake?

(Dalje prih.)

MALA NEDELJA. Ponovitev igre «Martin Krpan» je v vsakem oziru dobro uspela. Posebna zahvala gre vsem zunanjim gostom, ki so v lepem številu obiskali prireditev. Za 22. julij se pripravlja proslava 5letnice Društvenega doma, združena z ljudsko veselico. Vsakoletna običajna tombola Narodnega kulturnega društva v prid Društvenega doma se bo vršila na angelsko nedeljo 2. septembra. Število dobitkov bo letos pomnoženo. Sosednja društva se prosijo, da se ozirajo na te prireditve.

HUM PRI ORMOŽU. Poročil se je tukaj gosp Srečko Ivanuša, posestnik, z gdč. Alojzijo Baumanovo, posestnikovo hčerko iz Šalovcev pri Središču. — V Pušencih pri Ormožu pa se je poročila gdč. Lizika Žibratova, kmečka hčerka, z g. Ivanom Tropom, posestnikom iz Dobrave pri Ormožu. — Obema paroma obilo sreče!

PRECETINCI. (S n i r t n a k o s a.) Minulo nedeljo smo položili k večnemu počitku g. Matijo Rudolfa. Pokojnik je bil oče g. župana v Radislavcih, vnet sotrudnik pri gasilnem društvu ter dober naprednjak. Kako je bil priljubljen pri ljudeh, je pričal njegov pogreb, pri katerem mu je polnoštevilno malonedeljsko godbeno društvo zaigralo žalostinke. Pri odprtem grobu se je v imenu gasilcev poslovil od pokojnika društveni predsednik. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin, preostalim žalujočim naše sožalje!

SV. ANTON V SLOVENSKIH GORICAH. V nedeljo 20. t. m. je priredilo domače napredno tamburaško društvo veselico, ki je prav dobro uspela. Uprizorila se je igra «Izgubljen in zopet najden mož», katero so igralci izvrstno podali. Po večini kmetski fantje, ki so bili prvič na odru, so se tako dobro vživeli v igro, da so celo razvajenemu gledalcu nudili užitek. Med odmori pa so nas kratkočasili mili glasovi tamburic domačih tamburašev. Omeniti se mora, da se je ustanovilo naše tamburaško društvo tako rekoč brez vsake denarne podlage, toda s tem, da je vodstvo v pravilnih rokah, se je društvo prav dobro razvilo. Društvo prav pridno uprizarja veselice, igre in družabne večere ter nudi tako domačemu ljudstvu, ki ves teden trdo dela, ob nedeljah prav prijetno razvedrilo. Po igri je bila prosta zabava, ki je bila prav živahna. Plezanje na majniško drevo nam je nudilo dokaj zabave. Šaljiva pošta in bitka s konfeti ter kačami sta uspeli prav dobro. Na tej veselici sta se pokazali tudi prvi «dečvi» iz Sv. Trojice. Dečva se imenuje najnovejša naša nova narodna noša, ki je bogato okrašena z našimi cvetlicami — nageljni. Tamburaškemu društvu kličemo: Le vztrajno naprej po začrtani poti, kajti vaša pot je pravilna!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

NAPAKE PRI SIROVEM MASLU.

Dobro maslo dobimo le tedaj, če je mleko zdravo in čisto in če z njim pravilno ravnamo od molže do pinjenja. V nasprotnem primeru se pokažejo pri maslu lahko različne napake in pomanjkljivosti, ki so vse več ali manj posledica slabega mleka, še pogosteje pa posledica nesnage in sploh slabega ravnanja s smetano in z maslom samim. Vse te napake, ki jih pogostoma še opazujemo pri navadnem ali kmetskem maslu, znižujejo njegovo vrednost in otežkujejo prodajo.

Te pomanjkljivosti se kažejo v zimskem in v poletnem času, če ne skrbimo za potrebno snago in hlajenje. Kažejo se nam pa na vnanjosti masla, posebno pa na okusu in vonju.

Dobro izdelano in pravilno zgneteno maslo je toliko trdno, da se dá z nožem dobro rezati in mazati po kruhu, je enakomerne, značilne barve in leska, prijetnega okusa, ki opominja na orehova jedrca in je popolnoma čisto (brez dlak in drugih smeti). V poletnem času se rado dogaja, da je maslo premehko in mazavo, ker se je utmedlo pri previsoki toplini. Tako maslo je neokusno, posebno če razodeva pri tem še mastno svetlobo ali pa neenakomerno barvo, če je marogasto ali lisasto, kar kaže na različno staro smetano, iz katere smo napravili maslo. V zimskem času ali če je toplota prenizka, se kaže večkrat nasprotna napaka, da je namreč maslo pretrdo in zaradi tega drobljivo in da se ne dá dobro mazati. Vse to so posledice, če je bila toplina pri pinjenju prenizka ali če se je maslo premalo zgnetlo.

Razne napake se kažejo pa zlasti tudi na okusu in duhu, če nismo z mlekom in maslom dosti snažni in skrbni. Zgodi se, da dobi maslo duh po hlevu, oziroma gnoju (zaradi nečiste molže) ali po dimu in sajah (v slabo kurjenih prostorih) ali po zatohlem (pri zadušenem mleku in smetani). Časih razodeva maslo oster ali žarek okus, ki prihaja po pokvarjenih oljnih tropinah ali pa od staromolznih krav. Dogaja se tudi okus po loju in salu, če je maslo ležalo nekaj časa na svetlobi ali celo na solncu. Tudi na olje ali ribje olje spominja časih okus pri maslu, kar je pripisati slabo okisanj smetani. Po grenkem mleku postane tudi maslo grenkljastega okusa. Pri slabo oprani posodi dobi maslo lahko duh po milu ali lugu.

Kakor vidimo, so mlečni proizvodi silno občutljivi za vse nepravilnosti in se radi in hitro navzamejo slabega okusa in slabega duha.

Maslo s takimi napakami, ki se po deželi še pogosto dogajajo, ne more imeti ne dobre cene niti dobrih odjemalcev. Zato je pa naša dolžnost, da tudi v tem pogledu napredujemo in da si z dobrim in snažnim delom pomagamo v bodoče do brezhibnih izdelkov.

★

Popravek. V zadnjem članku «Škropljenje proti peronospori na krompirju» je čitati v drugem odstavku namesto «veliko laže» pravilno v e l i k o t e ž j e in v četrtem odstavku namesto «fenolfsalcinovim» pravilno f e n o l f t a l e i n o v i m papirjem.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo v v a l u t a h:
1 ameriški dolar za 56 Din 20 p do 56 Din 40 p;
v d e v i z a h 22. t. m.:
100 avstrijskih šilingov za 798 Din 10 p do 801 Din 10 p;
100 nemških mark za 1358 Din 50 p do 1361 Din 50 p;
100 madžarskih pengov za 991 Din 10 p do 994 Din 10 p;
100 italijanskih lir za 298 Din 25 p do 300 Din 25 p;
1 ameriški dolar za 56 Din 71 p do 56 Din 91 p;

Ivan Albreht:

Greh krvi

(Dalje.)

IV.

Mrliček je ležal v hiši na mrtvaškem odru. S teto Polono sva ga bila vsega ovila v zelenje. Krog glave je imel venček, ki sem mu ga bil spletel iz kresnic, oder sam pa je bil ves prepleten z bršljanom.

Pred mrtvaškim odrom je bila mizica z razpelom in blagoslovljeno vodo z brinjevo vejico; kajti pri nas se ljudje z bodečim brinjem poslavljajo od rajnih. Na desni strani odra je stala, kakor vedno, velika javorjeva miza, ki pa je bila zdaj pregrnjena z belim prtom. Na mizi je bilo pripravljeno vino in kruh za vse, ki so prihajali kropit.

Dasi bi bil najrajši ves čas preždel pri mrtvem bratcu, sem moral biti le večinoma zunaj, kjer me je nadzirala teta Polona. Izpraševala me je o stricu Janezu in venomer hotela vedeti od mene kaj takega, kar mi je bilo čisto neznano.

«Zdaj šele vem, da ima Marta prav», je po takih brezuspešnih razgovorih vzdihnila Polona, jaz pa sem jo gledal z bolestnim začudenjem, ker nisem mogel niti slutiti, v čim naj ima teta Marta prav...

Mati je ležala, je bila bleda in potrta in ni skoraj nič govorila, oče pa je potrt in zamišljen hodil okrog. Dasi je bilo sredi košnje, je vse delo počivalo. Lukec in Jernejček sta skakala po vrtu, Anico, ki še ni niti dobro hodila, pa je nosila okrog teta Marta.

Tisto noč pred pogrebom sem spal pri teti Poloni v sobi kraj kuhinje, ki smo ji rekli izba. Mene je teta kmalu spravila v posteljo, sama pa je obsedela za mizo, češ, da ima še polno dela. Preden sem zaspal, se mi je zdelo, da je pokleknila in začela jokati in moliti.

Spal sem zelo nemirno in venomer so me mučile neprijetne sanje. Zdaj sem bil pri brezdnu, potem sem spet videl umirati strica Janeza, pa zopet omedlevati mater ali teto Marto, tako da sem se neprestano premetaval v spanju. Zdelo se mi je, da me preganjajo divje zveri in sami črni rogati peklenščki. Padal sem v globine, begal po nevarnih, majavih brveh in trpel kakor mučenik. Sredi tega trpljenja se napol prebudim, toliko, da ne morem reči, ali so bile še sanje, kar sem slišal, ali je bila resnica. V sobo je lila mesečina, a v mesčini sem videl stati mater in Polono. Bili sta ko prikazni. Mati je bila videti izmučena, ko da se jedva še drži pokonci, pa tudi pri teti Poloni ni bilo nič sledu o njeni običajni vedrosti.

«Pravim ti, da si ne jemlji tega tako k srcu,» je šepetala teta Polona, «saj vidiš, da ni vse skupaj nič.»

«Oh, Polona, Polona, jaz bom umrla od groze», je pridušeno vzdihovala mati.

«Lezi, lezi, Ana! Kaj le misliš? V tem času — in še, ko je bilo tako, pa se spraviš okrog —»

«Bogvé, ali on vé?»

«I, kaj naj neki vé!? Vesel je lahko, da je dobil tako ženo! In vem, da te je tudi res vesel in da te ima rad —»

«O, Polona, ti si dobra — A Marta gotovo vé — Še v oči si ji ne upam pogledati —»

«Ali si čudna, Ana. Verjemi no, da je to samo bolezen. Ubogaj lepo in lezi!»

«Je vse zastonj! Zdaj vidim, da ni rešitve. Pri Strnadovi jami je dejal, da je bilo. Vidiš, to je kazen božja —»

Polona je zdajci prijela mojo mater za roko, kakor je sicer prijemala mene, ter jo odpeljala iz izbe.

«V posteljo, ti pravim,» ji je odločno rekla grede, «potlej, ko boš zdrava, boš že govorila drugače.»

«Bog te usliši», je vzdihnila moja mati in mirno odšla s teto.

Preden se je teta Polona vrnila, sem spet zaspal. Ko pa sem jo zjutraj vprašal, kaj sta se z materjo menili ponoči, me je izprva debelo pogledala, potem pa se je nasmehnila, češ:

«Kaj pa govoriš? Saj se ti je samo sanjalo —»

Tako nazadnje res nisem vedel, ali naj verjamem sebi ali Poloni. Za nekaj časa sem bil uverjen, da sem res sanjal tako čudne sanje. Le škoda, da sem se moral pozneje prepričati o resničnosti tega prizora.

V.

Ko smo pokopavali mojega brata, sem bil silno žalosten, ali bolj nego pogreb sam me je bolela materina odsotnost. Zdelo se mi je, da je leglo nekaj groznega na nas, nekaj takega, česar nisem mogel pojmiti, a je bilo zato v svoji črni nedoumljivosti tem strašnejše.

Na malo belo krsto so bobneče padale grude ilovnate in peščene zemlje, meni pa je bilo, kakor da me nekdo tolče po srcu.

(Dalje prihodnjič.)

100 francoskih frankov za 222 Din 70 p do 224 Din 70 p;

100 češkoslovaških kron za 167 Din 99 p do 168 Din 79 p.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Ta teden se cene niso spremenile, čeprav ne prihajajo baš razveseljiva poročila o stanju posevkov iz raznih držav. V Ameriki so zadnje dni cene celo za malenkost slabše.

ŽIVINA. Tudi cena živini se po nedavnem malem skoku ni dalje spreminjala. Izvoz živine v inozemstvo ni posebno velik.

Sejmi

25. maja: Mengeš, Mala gora, Svetina, Trojane-Sv. Gotard, Beltinci, Vitanje, Gornja Radgona, Kotlje, Rogatec, Verače.

28. maja: Jesenice na Gorenjskem (samo za blago), Puconci.

29. maja: Metlika, Bušeča vas, Rakičan.

30. maja: Dolenja vas (okraj Kočevje).

31. maja: Boštanj, Kostanjevica (okraj Krško), Studenec-Ig, Mirna peč, Sv. Jurij ob južni železnici (okolica), Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Slivnica, Škocijan (okraj Krško).

1. junija: Sv. Lenart pri Mislinju, Imeno (svinjski sejem).

2. junija: Motnik, Turnišče.

Kratke vesti

= **Likvidacija bivših poštnih hranilnic na Dunaju in v Budimpešti.** Upniki teh hranilnic se vnovič opozarjajo, da prijavijo svoje terjatve iz hranilnih vlog in depojev vrednostnih papirjev najkesneje do 30. junija t. l. Prijave sprejemajo Poštna hranilnica v Beogradu, vse njene podružnice in vse pošte, ki dajejo tudi vse informacije glede teh prijav. Terjatve iz čekovnih računov pa se za enkrat še ne popisujejo.

DOMAČE NOVOSTI

Vesele binkoštne praznike želita vsem našim prijateljem in prijateljicam uredništvo in uprava «Domovine»!

* **Napredni župan v Brežicah.** Dne 21. t. m. so se vršile volitve župana v Brežicah. Izvoljen je bil z večino glasov za župana g. Ignacij Supan, šolski upravitelj v p. in podpredsednik krajevne organizacije SDS. Med štirimi izvoljenimi občinskimi svetovalci so trije pristaši SDS, eden pa je pristaš SLS. Izvolitev naprednega župana v Brežicah je izzvala veliko zadovoljstvo v vseh narodnih in naprednih krogih tem bolj, ker klerikalcem tudi njihova zveza z Nemci in nemškutarji ni pomagala, da bi dobili Brežice v svoje roke.

* **Aero-klub v Mariboru** bo priredil 27. t. m. na Teznu velik letalski dan s sodelovanjem 10 vojnih in civilnih aeroplanov in avijona «Ljubljana». Dopoldne bo izložba in ogled aeroplanov na letališču Tezno ter vožnja s pasažirji. Popoldne od 15. ure dalje bodo razne vežbe, akrobacije in tekme aeroplanov ter skok s padalom. Pasažirji za letenje se bodo izžrebali po numeriranih vstopnicah, predvsem iz onih, ki bodo prodane v predprodaji. Izžrebane vstopnice se bodo objavile 26. t. m. v časopisju in na letališču. Imetnik izžrebane vstopnice bo dobil na letališču pri vodstvu mitinga nakaznico za brezplačno vožnjo. — Posebna točka programa bo zračna pošta z baloncki. Baloncki z dopisnico, naslovljeno na Aeroklub v Mariboru, se bodo dobili na letališču. Imetnik napiše na dopisnico svoj naslov. Pri določeni točki programa se bodo baloncki spustili z dopisnico vred v zrak. Na dopisnici bo zaprosen najditelj, da se podpiše in dopisnico takoj odda na najbližjo pošto. Onih 30, katerih dopisnice pridejo na ta način tekom 3 dni iz najbolj oddaljenih krajev, dobe nagrade od 500—10 Din, kar se bo objavilo v časopisih. Obiskovalci izven Maribora imajo na železnicah od 26. do 29. t. m. polovično vožnjo. Potniki kupijo pri odhodu celo karto do Maribora, ki velja za brezplačno vožnjo nazaj, ako se izkažejo s potrdilom Aero-kluba v Mariboru, da so se udeležili letalskega mitinga. Potrdila se bodo dobila pri blagajnah na letališču. — Iz Maribora bo vozil na Tezno poseben vlak ob 13·40 in nazaj ob 19·11. Ptujski vlak, ki prihaja v Maribor ob 14·40, se bo na Teznu ustavil. V primeru neugodnega vremena se bo vršil miting 28. t. m.

* **Jubilej ljubljanskega škofa dr. Jegliča.** Dne 17. t. m. se je vršila povodom tridesetletnice ustoličenja škofa dr. Jegliča v stolnici slovesna božja služba. Že tekom prejšnjega dne so prispeli v Ljubljano papeški nuncij Pelegrinetti, krški škof dr. Srebrnić, zagrebški nadškof dr. Bauer ter križevški grško-katoliški škof dr. Njarady. Cerkev je bila povodom pontifikalne maše slovesno razsvetljena in okrašena, prav tako tudi vsi cerkveni vhodi. Cerkveni slavnosti so prisostvovali predstavniki civilnih in vojaških oblastev z velikim županom dr. Vodopivcem in divizijskim generalom Nedićem na čelu. Slavnostni govor je imel škof dr. Srebrnić. Po cerkveni slovesnosti je škof dr. Jeglič sprejemal v škofijski palači deputacije, ki so mu čestitale k jubileju, nato pa se je vršil v veliki dvorani škofijske palače banket, ki so se ga poleg zunanjih cerkvenih dostojanstvenikov udeležili tudi predstavniki ljubljanskih civilnih, vojaških in cerkvenih institucij.

* **Gospa Corbett-Ashby, predsednica Mednarodne zveze za žensko volilno pravico v Jugoslaviji.** V Jugoslaviji se mudi ga. Corbett-Ashby, da se upozna z našim ženskim gibanjem. Prispela je tudi v Ljubljano ter je predavala v sredo o ženskem gibanju na angleškem in o uspehih angleške žene v parlamentu. Gospo Ashby spremlja podpredsednica Zveze, predsednica francoske sekcije ga. Malaterre-Sellier, ki je predavala v Ljubljani o ženskem gibanju na Francoskem.

Obračamo pozornost

cenj. čitalcem našega lista na prilogo bančnega zavoda

L. Ž. KONJOVIĆ

iz BEOGRADA, kateri je poznan kot najsolidnejša in najkulantnejša tvrdka za prodajo sreč državne razredne loterije!

120

* **Največji most v naši državi.** Na svečan način je bil 20. t. m. izročen javnemu prometu novi most preko Dunava v Novem Sadu. Most je največji v državi in so ga gradili šest let. Otvoritvenim svečanostim je prisostvovala ogromna množica ljudi iz Novega Sada in okolice.

* **Razstava vajenskih izdelkov v Celju.** Slovensko obrtno društvo v Celju bo priredilo za binkoštne praznike veliko razstavo, na kateri bodo razstavili svoje lastne izdelke vajenci in vajenke iz vse Slovenije in vseh strok. Razstava bo v vseh gornjih prostorih Narodnega doma. Otvoritev razstave bo v nedeljo ob 9. dopoldne. Obrtnonadaljevalne šole bodo priredile za praznike poučne izlete v Celje, da si bodo mogli razstavo ogledati tudi vajenci in vajenke z dežele. Namen razstave je, pokazati javnosti napredovanje učencev od vstopa v uk do konca učne dobe, vajencem samim pa napraviti veselje, da bodo z ljubeznijo in vnemo posvetili svoje sile za stroko, katero so si izbrali. Zato je želeti, da bi občinstvo razumelo namen razstave in jo s svojim obiskom moralno in gmotno podprlo.

* **Naši dijaki bodo nesli darila za žrtve potresa v Bolgarijo.** Dijaki in dijakinje šumadijskih gimnazij so nabrali večjo vsoto prostovoljnih prispevkov za žrtve groznega potresa v Bolgariji. Z dovoljenjem ministra za prosveto bodo nabrano vsoto izvoljeni delegati osebno nesli v Bolgarijo. Delegacija bo delovala na to, da pride z njo v Šumadijo večje število bolgarskih dijakov iz krajev, ki so bili po potresu najbolj prizadeti, da prežive počitnice v Šumadiji.

* **Vesele binkoštne praznike želimo vsem slovenskim fantom in dekletom** slovenski fantje vojaki, služeči pri 23. pešadijskem polku v Kočanah: Alojz Božičnik, Ernest Petan, Alojz Glagovšek, Ivan Sikošek, Alojz Sikošek, Martin Planinšek, Alojz Javornik (iz Koprivnice), Jožef Sotler (iz Trbovelj), Alojz Leskovšek (iz Celja), Ivan Pregret in Miha Lojen (od Sv. Petra pod Svetimi gorami), Anton Jurejevčič (iz Rosalnic), Janez Simčič (iz Radovič), Anton Gračnar (iz Dobja).

* **Srečne in vesele binkoštne praznike** želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno pa še dekletom in fantom slovenski fantje, služeči pri 18. artiljerijskem polku v Beli Crkvi (Banat) ob rumunski meji: kaplarji: Josip Rupret (Bled), Franc Jagodic (Sv. Lenart - Cerklje pri Kranju), Janez Hafner (Škofja Loka), Anton Bedene (Škofja Loka), Janko Šorli (Hrastnik pri Kranju); redovi: Andrej Lukanc (Komenda pri Kamniku), Alojzij Kotnik (Prebelno pri Mokronogu), Alojzij Kočevar (Škocjan pri Mokronogu), Ivan Vodnik (Sv. Križ-Moravče), Ferdo Podmenik (Dol pri Hrastniku), Alojzij Kodrič (Sv. Križ pri Kostanjevici), Alojzij Kukavica (Šmartno pri Litiji), Josip Vrhovec (Mekinje pri Stični), Anton Vencel (Št. Vid pri Stični), Franc Krejačič (Kapela pri Brežicah), Franc Črnož (Serovlje pri Brežicah), Ivan Povh (Obrežje pri Jesenicah na Dolenjskem), Anton Vovk (Sremič pri Brežicah), Alojzij Škoda (Cerklje ob Krki), Josip Oman (Žabnica-Škofja Loka), Vincenc Pavlovič (Podgorje), Janez Dolinar (Suha pri Škofji Loki), Josip Oblak (Sv. Jernej pri Škofji Loki).

* **Želimo vesele binkoštne praznike** vsem fantom in dekletom slovenski fantje, služeči pri pešadiji v Budvi: Anton Kunc, Ludovik Goree, Edvard Ileršič, Pavel Enika, Franc Intihar, Pavel Močnik, Jakob Andrejka, Dominik Lombergar, Franc Rupnik, Franc Erznožnik, Franc Pirnat, Franc Puc, Jožef Kolar, Alojz Ravnihar, Ivan Cajhen, Jožef Vrankar, Jakob Vončina, Janez Blažič, Jože Germek, Franc Erce, Luka Ošaben, Anton Jerman, Franc Vrtačnik, Albin Perko, Anton Sušnik, Franc Osolnik, Ferdinand Mivšek, Franc Merlak, Jakob Miheve, Anton Rebolj, Anton Šubic, Ivan Jerina, Ivan Hladnik, Franc Tepina, Matevž Istenič, Franc Kodra, Rafael Breznik, Jožef Breznik, Franc Šerko, Jernej Smolnikar, Franc Sedušak, Franc Bernik, Janez Šurca, Anton Šubic, Ivan Košnik.

* **Vesele binkoštne praznike** želimo somišljeniki «Domovine», služeči v delavnici avtokomande v Nišu, vsem bralcem in bralkam: Vinko Novak (iz Artič), Franc Šoba (iz Makol), Franc Vidmar (iz Preddvora), Toni Bostič (iz Trbovelj) in Vinko Blaj (iz Radeč).

* **Vesele binkoštne praznike** žele vsem znancem, prijateljem, sestram, bratom, očetom in materam, posebno pa slovenskim dekletom slovenski fantje, mehaničarji in šoferji, služeči vojaški rok v II. četi šoferskega bataljona, glavna avtomobilska komanda v Beogradu: redovi Avgust Gregl (Bizeljsko pri Brežicah), Maks Presiček (Kozje), Josip Stanič (Celje), Emil Oblak (Celje), Stanko Blatnik (Trbovlje), Josip Legvart (Vojnik), Adolf Stvarnik (Šoštanj), Anton Odlazek (Trbovlje), Anton Velej (Hrastnik), Vinko Krašovec (Braslovče), Adolf Prekoršek (Vojnik), Alojz Reiner (Metlika), Ludovik Plavšak (Št. Jurij ob Taboru), Ivo Meh (Rečica ob Paki), Franjo Tratnik (Petrovče), Adolf Vodišek (Zidani most), Albin Vipotnik (Griže), Ludovik Dragar (Hrastnik).

* **Vsem slovenskim dekletom, fantom in staršem želimo vesele binkoštne praznike** vojniki, ki zvesto služimo kralju in domovini v 4. konjeniškem polku v Vršcu: narednik vodnik Franjo Ceve, redovi Leo Šket, Karel Gradt, Ivan Sivka (Šmarje pri Jelšah), Jože Lorger, Jože Jezovšek (Sv. Vid), Franček Bajc (Raka), Gustek Košak (Bela cerkev), Kazimir Malič (Vinica), Miha Blatnik, Rok Suhodolnik, Ivan Cencelj, Henrik Mravljak, Jože Kastelič, Julij Skubič, Franc Kerin, Franc Matko, Lovro Starnad, Jože Novak, Albert Čas, Gustav Brežnik, Karle Kropovšek, Franjo Turnšek, Franjo Apačnik, Peter Mihelčič, Radi Bukovec, Pavel Hostnik, Slavo Anžič, Franček Iršič, Anton Volf, A. Korže. Mnogokrat se spomi-

njamo naše lepe Slovenije in se ob prostem času tolažimo in kratkočasimo s slovensko pesmijo.

* **Smrtna kosa med ameriškimi rojaki.** V New Yorku je 17. t. m. umrla gospa Frančiška Sakserjeva, soproga znanega slovenskega bankirja. Blaga pokojnica je bila rodom iz Ribnice na Dolenjskem in se je odlikovala s svojo radodarnostjo. Pokojnica je bila velika opora svojemu soprogu in dobra vzgojiteljica svojega sina Franka, ki študira na vseučilišču v New Yorku. V stari domovini zapušča brata in sestro v Ribnici ter svakinjo v Št. Vidu nad Ljubljano, v Ameriki poleg soproga in sina še eno sestro. — Bodi ji ohranjen blag spomin!

* **Izleti šolske mladine.** Lep in poučen izlet za šolsko mladino je gotovo obisk Ljubljanskega velesejma, ki se bo vršil od 2. do 11. junija. Velesejmska uprava nudi šolskim vodstvom posebne ugodnosti pri vstopnini. Prijave naj se pošiljajo na ravnateljstvo velesejma v Ljubljani.

* **Dve hudi nesreči.** Franc Pintarič, posestnik v Hajdini pri Ptuju, je pri vožnji padel tako nesrečno pod voz, da mu je šlo kolo čez nogo in mu jo zmečkalo. — Ivanu Lorgerju, hlapcu minoritskega samostana v Ptuju, so se splašili konji, pri čemer je prišel mož prav tako pod voz in so mu kolesa zdrobila prsni koš. Oba so prepeljali v bolnico.

* **V vrelo apno je padel.** Zidar France Gregorinčič, stanujoč v Rožni dolini, je bil v petek popoldne zaposlen na neki stavbi v Rožni dolini pri gašenju apna. Med delom pri mešanju apna pa je nenadoma izgubil ravnotežje in pljusknil v jamo. Pogreznil se je v goreče apno preko kolen in ga je zajel tudi z roko. Na njegov krik so mu prihiteli na pomoč tovariši, ki so Gregorinčiča urno spravili iz kipečega apna, na kar so ponesrečenca prepeljali v bolnico.

* **Neprevidno streljanje.** Na 16letnega čevljarskega vajenca Antona Janežiča iz Tržiča je streljal s samokresom neki vinjeni moški, ki je z večjo družbo baš stopil iz gostilne. Zadel je vajenca v levo roko. Razposajena in pijana družba se je nato razbežala, Janežiča pa so prepeljali v ljubljansko bolnico. Fantu je krogla zdrobila kost v zapestju in je njegova poškodba zelo težka.

* **Smrt pod zvrnjenim vozom.** Te dni se je pripeljal v vas Gabrovec gostilničar Jožef Cimermančič iz Cerovca po vino k posestniku Težaku. Tam so vino natočili in kakor običajno pošteno jedli in pili. Okrog 20. ure zvečer se je Cimermančič odpravil z naloženim vinom proti vasi Brezovci, da se odpelje domov. Bil je nekoliko vinjen in je zgrešil pot ter vozil po nevarnem zemljišču. Pri tej priliki se je voz prevrnil ter ga pod seboj zmečkal. Cimermančič je bil na mestu mrtev. Star je bil komaj 34 let in zapušča ženo z malim otrokom.

* **Komaj ušel smrti.** Te dni je na ljubljanskem glavnem kolodvoru komaj ušel smrti 19letni železniški zavirač Anton Čelešnik, doma iz Hotiča pri Litiji. Bil je zaposlen na stranskem tiru, kjer je skušal sklopiti dva vagona. Naključje pa je hotelo, da je baš v tistem trenutku trešnila v vagon lokomotiva ter je sunek Čelešnika prehitel. V hipu je prišel z ramo med odbijača, ki sta mu strla ključnico in močno poškodovala roko. Čelešniku so na njegovo klicanje takoj prihiteli na pomoč njegovi tovariši, ki so ga spravili izpod vagona ter poklicali rešilni avto, ki ga je odpeljal v bolnico.

* **Nesreča na Muri.** Pišejo nam: Jožef Zak, posestnik v Gor. Lakošu pri Dolnji Lendavi, je natovoril voz zrnja in ga odpeljal s svojima kobilama v mlin na Muri. Ko sta z mlinarjem voz razkladala in znosila zrnje v mlin, sta se v mlinu pogovarjala in pustila kobili sami na bregu. Ker je bila po bregu tik ob vodi lepa trava, sta se kobili prav pridno pasli in šli vedno dalje za lepšo pašo proti vodi. Naenkrat sta prišli na rob, ki se je nenadoma porušil in kobili z vozom sta se pogreznili v valovih močno narasle in divje Mure. Silni valovi so nesli kobili z vozom pod mlin, odkoder ni bilo več rešitve. Mlin je držal ubogi živali tako dolgo pod vodo, da sta se zadušili. Ko so živali izvlekli iz vode, sta bili že mrtvi. Zak ima veliko škodo, kajti kobili sta bili vredni do 20.000 dinarjev.

Sledeče srečke V. razreda

državne razredne loterije, ki jih je prodala

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z. v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 19,

so bile izžrebane dne 14. maja:

Din 10.000 je zadela štev. 20.084

Po Din 1500·— so zadele štev. 91.713, 72.111, 95.477, 109.830, 10.956 34.783, 95.967

Po **500 Din** so zadele številke:

100.739, 100.713, 5755, 15.429, 15.419, 15.470, 30.952, 30.961, 40.568, 40.565, 66.651, 66.618, 66.655, 7673, 7684, 20.189, 22.534, 22.511, 22.549, 22.577, 22.579, 46.122, 58.282, 58.260, 58.224, 70.207, 82.856, 82.805, 88.710, 99.893, 109.783, 109.737, 109.719, 109.852, 109.874, 120.269, 78.790, 78.760, 78.764, 78.794, 103.175, 10.824, 10.869, 10.803, 34.610, 36.612, 47.339, 47.311, 47.347, 47.381, 47.302, 84.519, 84.591, 84.611, 84.674, 97.365, 97.326, 108.175, 108.137, 108.248, 108.233, 108.219, 108.211, 123.922, 35.802/4, 35.817/4, 72.035/4, 95.985/4, 95.996/4, 111.480/4, 111.442/4, 121.087/4

dne 16. maja:

Din 40.000 je zadela štev. 10 b=7

Din 10.000 je zadela štev. 95.500

Din 3500 je zadela štev. 120.193

Po Din 1500·— so zadele štev. 30.942, 91.706, 58.291, 21.529, 58.352, 70.202, 82.821, 23.343, 10.880, 34.639, 108.132

Po **500 Din** so zadele številke:

15.465, 15.413, 30.922, 30.946, 53.408, 66.661, 91.701, 91.711, 115.678, 115.681, 7694, 7671, 7632, 20.196, 20.193, 20.200, 22.535, 22.527, 22.600, 46.009, 46.008, 46.067, 70.257, 70.332, 72.148, 72.101, 72.197, 72.120, 95.488, 95.480, 95.430, 99.870, 99.879, 109.775, 120.132, 120.154, 120.170, 120.259, 120.229, 120.279, 76.704, 78.734, 103.131, 103.176, 10.888, 10.865, 10.999, 10.987, 34.758, 47.371, 60.156, 60.444, 60.109, 84.533, 84.535, 84.623, 84.687, 108.151, 108.207, 128.834, 24.587, 24.556, 24.556, 11.103, 11.140, 23.337, 111.484, 111.470, 111.459

dne 18. maja:

Din 40.000 je zadela štev. 72.176

Din 3500 je zadela štev. 47.391

Po Din 1500·— so zadele štev. 91.798, 7.529, 46.089, 58.389, 10.883, 10.990, 34.686, 845.46, 123.900

Po **500 Din** so zadele številke:

14.126, 14.103, 100.742, 5735, 15.461, 15.494, 15.412, 15.437, 30.982, 40.319, 53.433, 66.670, 66.682, 91.702, 115.638, 7584, 20.039, 20.163, 20.199, 20.138, 46.059, 58.262, 58.329, 58.332, 58.351, 58.366, 70.395, 82.862, 82.860, 82.820, 82.864, 82.811, 95.468, 95.496, 99.705, 99.709, 109.482, 120.228, 120.257, 120.252, 76.730, 76.738, 103.144, 10.892, 10.946, 10.986, 10.963, 34.722, 47.384, 47.301, 60.114, 60.104, 84.558, 84.653, 97.334, 97.451, 108.112, 108.218, 108.227, 123.813, 123.822, 23.322, 23.330, 72.037, 73.615, 97.451, 111.405, 111.465, 121.085, 10.890.

Dobitke bomo izplačevali od 1. junija do 14. septembra t. l.

Srečke za tekoče žrebanje so razprodane in torej izžrebanih ne moremo več zamenjati.

Naročilne dopisnice bomo priložili dne 30. maja ter prosimo vse interesente, da počakajo z naročili na naše naročilnice.

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19.

* **Smrtna nesreča na cesti.** Te dni je zadela v Mariboru po nesrečnem naključju strašna smrt komaj 30letnega mestnega uslužbenca Frana Schafhalterja, kleparja pri mestnem vodovodu na Teznu. Nesreča se je dogodila takole: Ko je vozil šofer Grazer gramoz z občinskim traktorjem po Tržaški cesti, se je pripeljal za njim na kolesu klepar Fran Schafhalter. Schafhalter se je hotel nekaj razgovarjati s šoferjem ter se je pri tem z desno roko oprijel traktorja. Naenkrat mu je spodrsnilo in s kolesom vred je padel pod tovorni voz. Šofer spredaj pri motorju seveda ni mogel vedeti, kaj se godi za njim. Kolesa tovornega voza so nesrečnega Schafhalterja tako zmečkala, da je pri priči izdihnil. Tudi kolo je bilo popolnoma polomljeno. Tragično preminuli mestni uslužbenec zapušča mlado vdovo in tri otroke, od katerih je najstarejša hčerka stara komaj 4 leta.

* **Samomor steklarskega delavca v Hrastniku.** Te dni zvečer je skočil pod osebni vlak, ki ob 19. vozi skozi Hrastnik, 22letni steklarski delavec Ivan Reberšek. Kolesje mu je odtrgalo glavo, da je nesrečnik takoj izdihnil. Ker ni Reberšek zapustil nobenega poslovilnega pisma, je vzrok njegovega samomora nepojasnjen.

* **Beograjska policija ni našla svojega šefa.** Te dni bi se imela vršiti obravnava proti šefu beograjske policije Milanu Acimoviću na tožbo narodnega poslanca Save Kosanovića. Obravnava se je morala preložiti, ker policija ni mogla najti svojega šefa, da bi mu izročila poziv k obravnavi.

* **Na gada je stopila.** V petek 18. maja t. l. popoldne je šla neka gospodična, ki stanuje v novi koloniji vil na Jožefovem hribu ob Celju, k bližnjemu studencu po vodo. Med potom je nenadoma začutila, da je stopila na neko žival. Bil je odrasel gad, ki se je gostil z žabico, zaradi česar ni mogel napasti gospodične. Gospodična je gada takoj ubila.

* **Um se je omračil** vrtnarju Jožefu Kurniku v Trbovljah. Mož je prišel pred nekaj dnevi iz Zagreba, kjer je bil zaposlen kot vrtnar, k svojim sorodnikom. Trpel je že dalje časa na verski melanholiji. Siromaka so oddali v ljubljansko umobolnico.

* **Stavka splavarjev v mariborski okolici.** Splavarji iz Brezna, Št. Lovrenca, Sv. Ožbovta in iz Dupleka so se nahajali že dalje časa v mezdnem gibanju in so se v svrho večje moči nedavno tudi organizirali. Ker so razni lesni prekupci znižali običajni zaslužek, je splavarska organizacija stopila v stavko. Lesni trgovci pravijo, da je prevoz s splavi predrag, splavarji pa navajajo, da ni njihov zaslužek v nobenem skladu z napornim in nevarnim delom.

* **Samomor zaljubljenega para.** V Črnem vrhu pri Polhovem gradcu sta te dni izvršila samomor s streli v srce dva Ljubljančana, magistratni računski nadoficijal Josip Smole in šivilja Minka Logarjeva. Pokojni Smole je bil poročen že sedem let in zapušča poleg žene hčerkico. S šiviljo Minko Logarjevo, prikupno 22letno mladenko, se je seznanil predlanskim in se je kmalu razvila med njima ljubezen, kar je postalo za oba usodno.

* **Huda nesreča malega dečka.** Pred nekaj dnevi se je pripetila na Cesti v Rožno dolino tik gostilne «Pod klančkom» nesreča. Malega, komaj štiriletnega Joška Blažiča je obdarovala mati s 50 parami, da si kupi čokolado. Mali Joško si tega ni dal dvakrat reči in je stekel proti trgovini v Zgončevi hiši. Spotoma pa je ujel voz z apnom, na katerega se je deček obesil. To pa tako nerodno, da je prišla noga med prečke kolesa. Otroka je kolo potegnilo pod voz, kjer je ves stlačen obležal nezavesten. Vsega pomandranega so ljudje fantička takoj potegnili izpod voza ter ga odnesli na njegov dom, odkoder ga je kmalu prepeljal rešilni voz v splošno bolnico.

* **Zadnja žrtev žaloigre pri Felberjevem otoku najdena.** Pri Središču ob Dravi je vrgla Drava na kopno zadnjo pogrešano žrtev velike nesreče pri Felberjevem otoku, namreč truplo nesrečnega mladega brodarja Franceta Lesjaka, ki so ga pokopali na pokopališču v Središču.

* **Nesreča na gugalnici.** Na gugalnici v Lattermannovem drevoredu v Ljubljani se je v nedeljo zvečer pripetila huda nesreča. 18letna Ivanka Hacetova se je vsedla v gugalnico, ki jo je poganjal njen tovariš; med guganjem pa je Ivanki postalo nenadoma slabo, zaradi česar je popustila držaj in isti hip zletela iz čolna na tla, kjer je obležala s težkimi notranjimi poškodbami nezavestna in so jo morali odpeljati z rešilnim vozom v bolnico.

* **Vlom v Rušah pri Mariboru.** Te dni je bil tekom kratkega časa izvršen v Rušah že tretji vlom. Tokrat so neznani vlomilci posetili stanovanje najemnice kantine v tovarni za dušik ter ji odnesli okrog 9000 Din. Storilci so morali dobro poznati krajevne razmere, ker kantina ne stoji na samoti, temveč sredi tovarniških poslopij.

* **Nesreča na planinah.** Iz Tržiča pišejo: V nedeljo je napravila mala družba izlet na Begunjščico. Na povratku pa je na mokri travi gdč. Mariji Malijevi izpodrsnilo, da je padla več metrov globoko ter obležala za mlado smreko. Ko sta prišla njena spremljevalca do nje, je ležala nezavestna. Z veliko težavo sta jo obudila in spravila potem v dolino. Ponesrečenka je dobila več težkih poškodb na glavi in na levi roki, podplutbe pa ima po vsem životu, da bo morala dalje časa ostati v postelji.

* **Pašićev sin obsojen na 15 mesecev zapora.** V Beogradu je bila te dni obravnava proti Radi Pašiću zaradi 6 tiskovnih pregreškov in je bil Rade Pašić obsojen na 15 mesecev zapora. Rade Pašić mora razen tega plačati v korist državne blagajne 25.000 dinarjev, privatnemu tožitelju v povračilo stroškov 6900 Din ter 100.000 Din zaradi obrekovanja.

* **Vlomov osumljena cigana.** Mariborska policija je aretirala dva cigana, ki sta osumljena povzročitve ali vsaj soudeležbe vlomov, ki so se nedavno izvršili v mariborski okolici. Zlasti eden ciganov je sumljiv, da je obiskal v noči od ponedeljka na torek v Zgornjem Radvanju dve gostilni «Pri lipi» in «Pesek». V zadnji gostilni so vlomilci odnesli več namiznih prtov, dočim v gostilni «Pri lipi» niso našli poti v shrambo, kjer je bila velika zaloga mesa, slanine, jajc, masti in drugega.

* **Razgnana ciganska drhal.** Te dni se je v gozdu ob Mariboru poleg vojaškega vežbališča utaborila pravcata ciganska vas. Prebivalstvo Tezna, kateremu je povzročala ciganska kolonija veliko nadlego in škodo, je prosilo za pomoč orožništvo, ki je ciganski koloniji zapovedalo, da se mora brez odloga preseliti. Cigani so začeli jadikovati in prositi, naj jih puste še par dni, a jih ni nihče poslušal. Cigansko vas so tako hitro razgnali, kakor hitro je nastala.

* **Sleparski agent z vojnimi obveznicami.** Po deželi se klati neki pustolovec, ki se izdaja za zastopnika beograjske tvrdke ter prodaja ničvredne avstrijske vojne srečke (Obligationen der Staatslotterie, Rente für Kriegsentschädigung). Pred dnevi se je pojavil v Zaklancu (občina Horjul), kjer je na pretkan način izvabil od posestnice Marije Škofove 400 Din, nato pa brez sledu izginil. Neznanec je okoli 30 let star, male in šibke postave ter bledega, suhega obraza.

* **Z nožem nad stražnika.** Te dni so odpustili iz novomeške kaznilnice 26letnega Josipa Kovačiča iz Žadobnika pri Krškem. Odsedel je šestmesečno kazen, ki si jo je prislužil s tepežem ob priliki nekega spopada z orožniki. Kovačič se je iz veselja nad tem, da so ga izpustili, napil in začel razsajati po mestu. Ko ga je stražnik pozval k redu, ga je Kovačič napadel in pričel udrihati po njem. Ker je Kovačič velik hrust in poleg tega znan nasilnež, je stražnik odhitel po pomoč. Kovačič se je tedaj lotil obeh stražnikov, in sicer z nožem, da sta imela mnogo posla, preden sta ga razorožila in ga uklenila.

* **Ljudski padar v zaporu.** Ljudski padar, bivši železničar, 69letni Ferdinand Permoser, doma iz Cerknice, je bil nedavno zaradi mazaštva aretiran. Mož je bil že dolga leta zasledovan zaradi mazaštva in odpravljanja predmetov, vendar mu oblastva niso mogla priti na sled. Tiček se je ujel šele 9. t. m., ko je v sobi nekega hotela v Kolodvorski ulici v Ljubljani operiral soprogo nekega železničarja. Detektivi, ki so mu sledili tik za petami na kolodvor, so našli v njegovem žepu razne instrumente, neosnažene in v zarjavelem stanju. Padarja so detektivi na mestu aretirali, pozvali pa so s seboj tudi žensko, ki je pozneje na policiji vse priznala. Permoser sam je hotel tajiti, toda to pot zaman. Te dni so se organi ljubljanske policije odpeljali tudi na drugo Permoserjevo posestvo, ki se nahaja v Beli Krajini blizu Gradca. Izvršili so tamkaj hišno preiskavo in našli celo košaro, polno najrazličnejših zdravil, ki so služili mazaču. Detektivi so košaro z zdravili zaplenili ter jo oddali policiji, ki jo je izročila sodišču. Mazač bi onesrečil bržčas še mnogo žensk, ki so obolele zaradi njegovega nerodnega ravnanja, da se končno ni vendarle posrečilo spraviti ga na varno.

* **Smrtna nesreča v mlinu.** Nikola Čunjko, posestnik v Zdencih, je prošli ponedeljek v družbi svojega sina Vida peljal pet vreč žita v Hodkov mlin v Rgoncah ob Sotli. Oba sta čakala, da mlinar opravi svoje delo. Nenadoma se je razletel mlinski kamen. Posamezni kosi so zadeli vse v mlinu navzoče. Čunjka je kos kamna s tako silo zadel v glavo, da se je mrtev zgrudil na tla. Čunjkov sin in mlinar sta bila nevarno poškodovana.

* **Čuden patron aretiran.** Te dni so zasačili organi železniške policije iz Zidanega mosta v zagrebškem vlaku med postajama Blanca-Sevnica neznanega, kakih 34 let starega potnika, ki ni imel pravilnega voznega listka. Na vprašanje, kje ima legitimacijo, je pokazal organom objavo, izdano od kurilnice državnih železnic v Vinkovcih, glasečo se na vožnjo v Novo mesto na ime Svetozar Ignjatović. Ker pa je bilo na tej objavi več s črnilom pripisanih stavkov prav čudne vsebine, so organi železniške policije moža aretirali in ga preiskali. Pod srajco so našli pri njem zopet drugo objavo, glasečo se na ime Svetozar Milinković, izdano od poglavarstva občine Šid že v oktobru 1927.

* **Pri prehladu, gripi, vnetju vratu, živčnih bolečinah, trganju v udih** je dobro izpiti vsak dan pol čašice prirodne grenčice «Franz Josef», ki izprazni črevo. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje grenčica «Franz Josef» radi svoje učinkovitosti. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Cvetni mesec

Prispel je majnik z rajskih trat,
čarobno pisan, bajno zlat,
in kamor dihnil je, cveti,
povsod v pozdrav mu spet doni.

Z darili prišel je z višin,
deli prirodi jih v spomin;
svoj prt, s cvetlicami pretkan,
pregrnil je čez hrib in plan.

Nalil v potoke je srebro
in v zarjo vpletel je zlato.
Ves dan se s cvetkami igra,
zvečer se z zvezdami smehlja.

Soteščan.

V majniku materi

Kar je zemlji solnček zlati,
to je meni ljuba mati!
Ona lepša je od cvetja,
vsa je divnejša od petja.
Blago njeno je srce,
usmiljene so ji roke.
Moja mati — svetel biser!
Jasna luč mi je v temini,
skrbni varuh ob strmini.
Grenke solze mi utrinja,
v sladke sanje izpreminja.
Kadar se nad mano sloči,
vedno v žile zdravja toči;
moč v me čudodelna zajde,
iz tuge nova pota najde.
Mati, mati, o dobrota!
Kaj naj dam ti jaz, sirota?
Dasi roka je ledena,
duša vedno je iskrena
in za tebe le gori
srce mi do konca dni!

Albin Čebular.

ŽENSKI VESTNIK

Listne uši

Za pokončevanje listnih uši na vrtnicah, ribezu, sadnem drevju itd. služijo razna sredstva. Za pokončevanje v tem letnem času, ko so rastline zelene, uporabljamo najuspešneje tobačni izvleček. Ker so pa škodljivci skriti tudi na spodnji strani listja in v zavitih vršičkih, moramo uporabljati ročno brizgalno in gledati, da pride tekočina povsod na rastlino.

Škropiti moramo z mešanico, sestoječo iz 100 litrov vode, 1 kg tobačnega izvlečka in 1 kg mazavnega mila. Milo je najbolje prej raztopiti v vreli vodi in potem primešati. Namesto mazavnega mila lahko vzamemo tudi četrt litra lizola na isto množino vode in tobačnega izvlečka kakor zgoraj povedano.

Cenejša je naslednja mešanica: 1 kg mazavnega mila raztopiš v 3 litrih vode in dodaš pol litra petroleja. To mešanico toliko časa mešaš, da postane vsa enako mlečnata in da ne plava več petrolej na površju. S to tekočino, primerno razredčeno, se tudi dado pokončati uši. Pozimi pa jo nerazredčeno lahko uporabljamo namesto drevesnega karbolineja za mazanje drevja proti raznim zajedalcem in boleznim.

Praktični nasveti

Trganje po ušesih. Poleti se ljudje skoro bolj pritožujejo na trganje po ušesih kakor pa pozimi. Nič čudnega, saj se poleti nikjer ne manjka prepiha. Hiša je navadno na stežaj odprta, gospodinja hodi iz tople kuhinje v mrzlo klet ali pa stoji na pragu na prepihu, ko se razgovarja s sosedo. No, in posledica je trganje po ušesih. Če te je enkrat začelo trgati, potem pazi, da si glave še bolj ne prehladiš. Najbolje si pomagaš, če glavo, oziroma ušesa zavaruješ z ruto. Ponoči si pa deni na glavo tople obkladke od senenega zdroba ali kamilic, ki jih večkrat menjaj, če se ohladijo. Če ne pomagajo topli obkladki, potem

je najbolje, zateči se k zdravniku, ker je nevarnost, da dobiš ušesno slinavko, od katere človek mnko ogluši. Poleg toplih obkladkov pomaga večkrat tudi, če si skopljemo noge v vročem senenem zdrobu. A treba je potem takoj leči v postelj, da se noge ne ohladijo in prehladijo. Pij tudi vroč lipov čaj, da se dobro spotiš. Ušesa si zamašiti z vato, to je nezdravo in tudi nič ne pomaga, kadar smo že dobili trganje. Najpametnejše je, ogibati se vedno prepiha in ne sedati k odprtemu oknu, kadar smo razgreti.

ZANIMIVOSTI

× **Plini Vezuva uničili sadno drevje in vinograde.** Na bregovih Vezuva opazujejo te dni nenavaden pojev. Ker se je zrušil v žrelu neki ognjeniški stožec, so se dvignili iz žrela gosti oblaki dima, ki jih je južni veter potisnil navzdol po bregovih. Učinek teh oblakov samih strupenih plinov je bil, da je uničeno vse sadno drevje ter vinogradi po okolici.

× **Neprestani potresi.** V torek ponoči so čutili v Tiflisu močan potres, ki ga je spremljalo zamolklo bobnenje v zemlji. V mestu je nastala splošna panika, ljudje so bežali iz hiš. Potres so čutili tudi v okolici mesta. Takoj po potresu so nastali na mnogih krajih požari, ki so uničili velik del mesta. Prebivalstvo je ostalo na prostem, ker se boji novih potresnih sunkov. Močan potres so čutili v torek tudi v vasi Cachapoyaos v provinci Amazonas. Vse hiše so razdejane. Prebivalstvo je zbežalo iz vasi in ostalo na prostem. Po poročilih iz Newyorka je nastal hud potres v pokrajini Mishifutamo na Japonskem, kjer je bilo 100 ljudi ubitih in več sto ranjenih.

× **Smrt bivše Rudolfove ljubice.** Eleonora Kolmannova iz Prage je bila nekoč eno najlepših deklet v Pragi. Mladenka je imela mnogo oboževateljev, ki jih je pa dosledno odklanjala, pač pa se je zapletla v ljubavne pustolovščine z bivšim avstrijskim prestolonaslednikom Rudolfom. Medtem, ko je dekle uganjalo pustolovščine, je zašel njen oče, ugleden praški trgovec, v plačilne težkoče in si je pognal kroglo v glavo. Eleonora je odšla nato h gledališču. Očetova smrt in žalostna usoda prestolonaslednika Rudolfa sta porazno delovali na njo in jo živčno popolnoma strli. Eleonora je morala v blaznico. Ko je deloma okrevala, so jo izpustili. Nekoč slavljena lepotica je pričela propadati, vdala se je pijači in postala je cestna vlačuga. Te dni so jo našli mrtvo v nekem praškem parku.

× **Cela zbirka v želodcu.** Te dni je po dolgi in mučni bolezni umrl v Angliji 40letni delavec Rinsworth. Kaj je bil pravi vzrok bolezni, zdravniki niso mogli ugotoviti. Zelo so bili pa začudeni, ko so truplo obducirali. Zanimalo jih je namreč, kakšen je bil vzrok moževe smrti. V želodcu pokojnega Rinswortha so našli 243 gumbov, 483 malih kamnov, 209 žebljev, poleg tega pa kose papirja, stanijola, jekla in raznih drugih predmetov. Naravnost zagonetno pa je, da pokojni ni nikoli tožil o bolečinah v želodcu.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Težave in sitnosti zaradi bere

Poljane nad Škofjo Loko, maja.

Že dolgo se nisem nič oglasil. Moja žuljeva roka je za pisanje bolj počasna. Kakor berem v časopisih, imajo tudi drugod kmetje sitnosti z bero. Lani so imeli sitnosti na Trati zaradi senene bere in je bila zarubljena več kmetom živina. Letos se nam to obeta tudi v poljanski fari. Kakor drugod tako imamo tudi tu pri nas vsakovrstne bere za župnika, kaplana in organista. Zraven bere pa še brezštevilno cerkvenih darovanj (ofrov). Najtežja je bera g. župniku, ki je po izjavah oblastev intabulirana, kar pa nam kmetom ne gre v glavo, posebno zato ne, ker ima poljanski župnik eno največjih in najlepših posestev v dolini. Zato se je nas več kmetov uprlo in po vojni nismo več dajali te bere, nekateri pa tudi že prej ne. Seveda, naš župnik se je pritožil proti temu. Stvar se je zavlačevala do letos. Zdaj je prišla razsodba od velikega župana v Ljubljani, da moramo to zaostalo bero poravnati ali v naravi ali v denarju, sicer se bo izterjala sodnim potom tako, da se nam bo rubilo ali živino ali pa svet. Kaj bo, ne vemo. Gospod župnik, kakor sploh vsi duhovniki bi mnogo pametneje delali, ko bi silili na to, da se že enkrat to odpravi in uredi na drug, lepši in pravičnejši način. Tudi pri nas v Poljanah bi se bila ta stvar že uredila, ako bi tega ne preprečila vojna. Na kakšen odkup po sedanjih cenah pa ni misliti. S silo in po krivici je bilo to breme naloženo nam kmetom in čemu bi se za to krivico še odkupovali! Toliko o tem. Poljanski župnik ima torej veliko posestvo. Pri velikem posestvu pa mora biti tudi velik hlev, in tak je res tudi pri našem župnišču, a je že v slabem stanju. Zato hoče gosp. župnik, da bi napravili nov hlev, četudi ima skoro vse posestvo oddano v najem. Mišljenja smo, da bi tako veliko posestvo že lahko samo vzdrževalo svoja gospodarska poslopja, kakor jih mora vzdrževati vsak kmet, bogat ali siromašen. Tudi napravi novega hleva smo se uprli brez razlike strank. Sploh pa se g. župnik, ako hoče biti res dober in skrben dušni pastir, ne more ukvarjati še s posvetnimi zadevami, zlasti ne z veliko kmetijo.

Preproge

Preproge vsake vrste je treba od časa do časa temeljito očistiti ne samo, ker so umazane, ampak tudi zaradi tega, ker so shojene.

Ni potrebno, da za tako čiščenje izdajate mnogo denarja, „RADION" bo to storil brez velike muke.

Raztopi „RADION" v mrzli vodi, namoči v tej raztopini krpo in briši z njo v ravnih potezah po razgrnjeni preprogi.

Nadaljuj potem to pranje, toda s čisto mrzlo vodo, izkrtači in izpraši preprogo, pa se bosta izgled in barva pokazala, kakor da je preproga nova.

Proslava 20letnice kmetijske podružnice Mala Nedelja

Mala Nedelja, maja.

Proslava 20letnice podružnice Kmetijske družbe, združena z občnim zborom, se je v nedeljo 13. t. m. ob zelo obilnem obisku prav lepo obnesla. Oblastni poslanec g. Lovro Petovar je kot član glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo zastopal družbo in podružnico v Ivanjkovcih. Slavja sta se udeležila tudi oblastni kmetijski referent in svetnik g. inž. Zidanšek in ravnatelj g. A. Žmavc, ki je zastopal sadjarsko in vinarsko šolo v Mariboru ter Vinarsko društvo. Sreski kmetijski referent g. Štampar je zastopal sreskega poglavarja in kmetijsko podružnico v Ljutomeru, šolski upravitelj g. Ivanjšič kmetijsko podružnico pri Sv. Juriju ob Ščavnici, državno drevesnico in trtnico ter viničarsko šolo pri Kapeli g. Glaser, okrajni odbor pa župan g. Krajnc.

Po zgodovinskem pregledu podružničnega delovanja (1908—1927), katerega je podal stvarno g. Lovro Spindler, je oblastni poslanec g. Petovar v jasnih potezah predočil namen Kmetijske družbe in težkoče, s katerimi se mora ta boriti. Opozarjal je med drugim na potrebo večjih slikov med podružnicami, kar bi okrepilo kmetski položaj.

Kmetijski svetnik g. inž. Zidanšek je podal stvarne nasvete za bodoče delovanje. Opozarjal je posebno na potrebne naprave dobrih gnojišč in gnojničnih jam, izboljšanje govedoreje potom dobrih bikov in odbire plemenske živine, osušenje mokrih travnikov in navajanje mladine k večjemu zanimanju za umno kmetijstvo. Priporočal je posebno redni kmetijski pouk v kmetijskem nadaljevalnem tečaju za mladino, ki je odrasla ljudski šoli.

Ravnatelj g. A. Žmavc je razpravljal o sedanji aktualni krizi vinarstva, o obnovi vinogradov, vplivu podnebja na kvaliteto vina, sortiranju vin in o škodljivcih, osobito o grozdnem sukaču, ki spada v vrsto največjih škodljivcev vinograda. Vzpodbujal je nadalje k večjemu zanimanju za izobrazbo kmetskega naraščaja v vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Za tem je g. inž. Lupša poročal o stanju članstva od ustanovitve naprej. Spomnil se je umrlih članov (34) ter omenjal s posebnim poudarkom ustanovnike, to so gg. ravnatelj Simon Cvahte, Anton Božič, Anton Hrašavec in Lovro Slana. V dvajsetletni dobi so ostali zvesti brez presledka člani gg. Anton Belšak, Anton Košar, Anton Sovec, Franc Spindler in Ivan Vojsk; s presledkom enega leta pa Ivan Hrašavec, Franc Klemenčič, Vinko Mihalič in Jožef Žnidarič. Kot člana brez presledka do smrti sta bila Jakob Hedžek in Matej Rantaša.

Za tem se je vršil občni zbor. V letu 1927. je imela podružnica včlanjene 104 kmete, vršile so se redne odborove seje skoro vsak mesec in predavanja. Organizral se je poučni izlet k Kapeli, v Gornjo Radgono in Apače, vršil se je praktični pouk v okulaciji in sadjarski tečaj. 17 trtnih škropilnic je bilo v uporabi skupno 189 dni, tudi dve drevesni škropilnici sta se uspešno rabili, 2 trijerja sta očistila 1265 drevenk zrnja (semenskega), 2 travniški brani sta se redno uporabljali. Nova drevsnica ima to leto nasajenih 3400 jablanovih, 50 hruškovih in 110 črešnjevih dravesc.

Šolski upravitelj g. Čeh je podal blagajniško poročilo. Celokupni izdatki so bili 41.140·90 Din, dohodki pa 42.224·21 Din, tako da je bil denarni promet 83.365·11 Din. V stavbi je investiranega kapitala približno 40.000 Din. Razpečavali so se

uspešno različno semenje, galica, nekaj umetnih gnojil in drugi gospodarski pripomočki ter se je posredovalo pri nakupu kmetijskih strojev in potrebščin.

Izvoljen je bil ponovno stari odbor.

Klerikalna politika v Laškem okraju

Laško, maja.

Prižnice, spovednice in župnišča izrabljajo dušni pastirji za dosego svojega političnega cilja. Da se njihovo delo olajša, nastavljajo po svoji volji v različnih ustanovah svoje ljudi, ki tako vplivajo z višjih mest na ubogega kmeta, obrtnika in delavca, da mora poslušno in proti svoji volji slediti klerikalni politiki.

V občinah, kjer se vidijo klerikalci v manjšini, enostavno razpuste občinske odbore, nastavljajo gerente s celim štabom, a vse te garde morajo voditi občinsko gospodarstvo tako, kakor zaukaže g. župnik. Pri takem nastavljanju moči ne vprašajo davkoplačevlcev niti za dovoljenje, še manj za kak nasvet. Glavno jim je, da je dotični nastavljenec dober klerikalni agitator.

V občini Sv. Krištof imamo že nad pol leta gerenta, pristaša SLS. Ta je nastavil po želji farovža kar dva tajnika, tako da stane ta klerikalni štab letno kar 72.000 Din, a za popravo cest ni nobenega denarja.

Za odpravo tega stanja ne pomaga nobena prošnja, noben protest in ne resolucije z velikanskim številom podpisov davkoplačevalcev. Vse to naleti pri gg. okoli dr. Koroščeve politike na gluha ušesa.

Občni zbor sreske organizacije v Dolnji Lendavi

Naš gospodarski in kulturni program. — Važna poročila. — Zanimanje za politično življenje med narodom.

Dolnja Lendava, 17. maja.

V nedeljo 13. t. m. se je vršil občni zbor sreske organizacije v Dolnji Lendavi v prostorih gospoda Horvata. Prvotno je bila na dnevnem redu tudi enodnevna politična šola. Ker so se pa vršili istega dne shodi v Beltincih in Dobrovniku ter je bil poslanec g. Pivko na teh shodih, se je program moral spremeniti. Na občnem zboru so se podala poročila o našem političnem položaju v državi, o stanju naših organizacij in o sedanjem političnem položaju v Prekmurju. Občnega zbora so se udeležili vsi delegati iz bližnjih občin, oni iz okolice Beltinc, pa so se udeležili shoda v Beltincih. Prišli so tudi drugi naši pristaši, tako da je bilo navzočih 50 mož, predstavnikov naše politike v srezu.

Najprej je podal g. dr. Reisman iz Maribora obširno poročilo o političnem položaju. V nazornih sestavkih je orisal potek političnih dogodkov od dobe, ko je dobil v roke državno krmilo ministrski predsednik Vukićević. Posebej je očrtal politiko, ki jo vodi slovenski del vlade — slovenski klerikalci, ki so ves svoj nekdanji obširni program zavrgli in služijo zvesto beograjski radikaliji za dano jim moč v Sloveniji, kjer se ta zrcali v preganjanju uradništva, pristranski razdelitvi koruze za gladujoče in podobnem. Delegati so pazljivo sledili izvajanjem govornika, mestoma živo pritrjevali, mestoma pa se tudi zgražali nad pogubno politiko klerikalcev in radikalov. Gosp. poročevalec, ki je bil vidno ganjen nad lepim zborovanjem, je pozdravljal navzoče kmete obrtnike in uradnike ter jih pozival na bratsko slogo v stranki, ker smo si vsi brez razlike stanu enaki.

Oblastni tajnik g. Spindler je podal poročilo o stanju naših organizacij ter o smernicah politike KDK v državi in posebej v Sloveniji. Iz njegovega poročila je razvidno, da organizatorično delo v srezu prav lepo napreduje. Ustanovilo se je v zadnjem času več krajevnih organizacij in povsod je opažati zanimanje za politično življenje ter borbo KDK za enakopravnost v državi.

Izčrpno je poročal o političnem položaju v Prekmurju sreski tajnik g. Horvat. Podal je razvoj dogodkov od osvobojenja: v tem kratkem času smo Prekmurci izredno napredovali in se mnogo naučili v politiki. Danes ni več mogoče, da bi vsak posili-kandidat lovil naše glasove. Danes se krasno razvijajo naše krajevne organizacije in že se jasno vidi, **da si stojita v Prekmurju resno nasproti dve stranki: KDK in SLS.** Zmago bo odnesla ona, ki bo s stvarnim in koristnim delom dvignila Slovensko Krajino iz obupnega položaja. Gotovo je, da so vse obljube klerikalcev v zraku in da klerikalci **ne morejo pokazati niti najmanjšega uspeha iz svojega poldrugoletnega vladanja,** kar bo tudi njihova poguba. Razvil je gospodarski in kulturni program, ki se mora izvesti, ako hočemo, da bo Prekmurju kmalu zasijala lepša bodočnost. Rešiti je treba predvsem: **agrarno reformo, regulacijo Mure in raznih potokov, izseljensko vprašanje, zadevo urbarijalnih pašnikov, šolske zadeve, predvsem našo gimnazijo** itd. Govornikovim izvajanjem je sledilo živo pritrjevanje. Resolucija, ki jo je predlagal in ki vsebuje vse naše pereče zadeve, je bila sprejeta z navdušenim aplavzom.

Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika g. Janez Preininger, za podpredsednika g. Peter Kovač, za tajnika g. Izidor Horvat, za blagajnika g. Ivan Vaš.

Sklenilo se je še, da se politična šola mora vršiti čimprej. Te šole se bodo udeležili delegati vseh krajevnih organizacij in tudi drugi člani. Delegati so nato izrazili v imenu svojih organizacij popolno zaupanje v svoje poslance in jih prosili neomajane borbe za pravico do konine zmage.

Zborovanje delegatov je pokazalo, da gremo nasproti najlepši strankini bodočnosti, ki bo prinesla duševno svobodo našemu kmetu in z njo gospodarsko blagostanje.

Petrovče vojakom, padlim v svetovni vojni

Petrovče, maja.

V lepi Savinjski dolini v divnih Petrovčah se je zbralo 17. t. m. par tisoč mož, trpinov iz svetovne vojne, velika množica vojnih vdov ter sorodnikov žrtev svetovne vojne.

Že v jutranjih urah so se začele zbirati velike množice od blizu in daleč. Menda je bila vsaka župnija lavantinske župnije zastopana, mnogo pa je prišlo zastopnikov tudi iz ljubljanske škofije. Okrog 10. ure se je napolnila obširna petrovška cerkev do zadnjega kotička in ves trg pred cerkvijo je bil poln ljudstva, ki ni moglo več v cerkev.

Sv. maša, ki je bila nameravana na prostem, se ni mogla vršiti, ker je baš ob 10. uri močno deževalo, vendar kratki dež ni nič kazil slavnostnega programa.

Takoj ob 10. uri je bila pridiga č. g. Bonača, ki je z jedrnatimi besedami vnemal srca navzočih. Sv. mašo zadušnico za padle vojake je daroval bivši vojni kurat č. g. Ratej iz Trbovelj. Po sveti maši so bile slovesne molitve za vse padle vojake lavantinske škofije. Nato se je vršilo defiliranje vojnih tovarišev v cerkvi pred ploščo, ki je bila v spomin padlim vojakom vzidana že leta 1927.

Takoj po cerkvenem opravilu se je začelo zborovanje ZSV na prostem pred cerkvijo, kjer je bilo navzočih 4000 do 5000 občinstva. Zborovanje je otvoril namestnik predsednika ZSV gospod Orehek, ki je povedal, da se g. predsednik ni mogel zaradi bolezni osebno udeležiti zbora. Nato je bil predsednik ZSV major g. Colarič soglasno izvoljen za častnega člana. Izvolitev se mu je takoj brzojavno naznanila, istočasno se je poslala pozdravna brzojavka prvemu slovenskemu generalu g. Rudolfu Maistru v Maribor.

Govorili so še nato razni člani ZSV, člani raznih podružnic in invalidskih organizacij, nakar je predsednikov namestnik ob $^3/_4$ na 13. zaključil slavnostno zborovanje.

Vsa prireditev je bila veličastna manifestacija za obnovo prijateljstva in miru v družinah, pri sosedih, v občinah in med državami vsega sveta.

Pri vsej prireditvi je izvrstno igrala rudarska godba iz Velenja, ki je vso slavnost še povečala. Cerkev, javna poslopja ter večina hiš so v počast padlim žrtvam razobesili žalne, državne in narodne zastave.

Vsem, ki ste prišli od blizu in daleč kljub slabemu vremenu in ki ste kljub pomanjkanju denarja prispevali darove v cerkvi, izrekamo najlepšo zahvalo. Za prihodnje leto na vnebovhod Vas že sedaj vabimo, da agitirate za zopetno veliko udeležbo v Petrovče. Odbor ZSV.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Iz zgodovine kmetskega stanu

Kmetski upori v XVI. stoletju.

III. nadaljevanje.

Opisali smo že prvi večji kmetski upor leta 1515. Ker ta upor ni zboljšal položaja slovenskega kmeta, temveč ga je še poslabšal, je razumljivo, da se je njegova nezadovoljnost vedno večala in da je moralo priti do novega upora.

Dočim pa se je kmetski upor leta 1515. razširil po večini le po slovenskih deželah, je upor leta 1573. segel tudi na Hrvatsko. Slovenski in hrvatski kmetje so se uprli v novem slovensko-hrtvatskem kmetskem puntu. Bojevali so se skupno za iste cilje. Imeli so istega poveljnika ter so si izvolili skupnega kralja Matijo Gubca, ki naj bi imel prestol v Zagrebu, odkoder naj bi vladal svobodnim slovenskim in hrvatskim kmetom.

Hrvatskemu kmetu se v XVI. stoletju ni nič boljše godilo kakor slovenskemu. Onstran Sotle so vladale iste razmere. Objestna gospoda tudi hrvatskemu kmetu ni prizanašala. V tlačenju in izžemanju podložnega kmeta se je odlikoval zlasti grašćak Franc Tahi, ki je imel večje posestvo v hrvatskem Zagorju in manjšo graščino pri Slovenski Bistrici na Štajerskem. Počenjanje tega oholega gospoda je presegalo že vse meje. Sprožil se je najprej upor zoper njega pri njegovih podložnikih v Stubici in Susedgradu pri Zagrebu. Bilo je to leta 1572. in še istega leta se je upor razširil na sosednje kraje; pridružili so se mu tudi slovenski kmetje.

Znamenit je ta upor zlasti zaradi tega, ker so imeli uporniki tudi visoke politične cilje. Združiti so hoteli slovenske in hrvatske kmete v enotnem, samostojnem kraljestvu s skupno prestolico Zagrebom. Uporniki so si takoj v začetku izvolili vodstvo, in sicer Matijo Gubca, bodočega kmetskega kralja, Ivana Pasanca in Ivana Mogaića iz Stubice. Za vrhovnega poveljnika kmetski vojski pa so izvolili Ilijo Gregoriča. Bil je to hraber, podjeten in odločen mož, doma iz Metlike. Turki so ga bili dvakrat ujeli in ga odpeljali v sužnjost, a on jim je obakrat ušel in se pozneje naselil v Brdovcu na Tahijevem posestvu. Vojaško je bil dobro izurjen, ker je služil več let v vojaški krajini.

Ti voditelji so organizirali kmetsko zvezo, ki so jo imenovali moško puntarijo ali punto. Znak jim je bil zimzelen ali bršljan, zataknjen za klobuk. Agitirali so od občine do občine ter pozivali na upor. Ilija Gregorič je napravil tudi natančen bojni načrt.

Januarja leta 1573. je bila kmetska vojska pripravljena. Njen glavni del je ostal v Stubici za brambo pred Turkom, z drugimi deli pa je Gregorič prodiral po Savski dolini proti Krškemu in odtod po dolini Krke proti Kostanjevici in Novemu mestu, da bi si pridružil uporne dolenjske kmete in Uskoke. Od Krškega je korakal Gregorič proti Radečam in Celju, da bi se mu pridružili tudi uporni Štajerci. A že 5. februarja je grof Turn premagal kmetsko vojsko pri Krškem, jo pobil in razpršil in zavzel ves desni breg Save na Slovenskem in Hrvatskem. Gregorič je svojim četam zamolčal ta poraz ter je z delom svoje vojske prodiral dalje iz Sevnice čez Planino, Pilštajn, Kozje in Podsredo, kjer so se mu povsod pridruževali uporni štajerski kmetje. A pri Svetem Petru pod Svetimi gorami je zadel na vojsko, ki jo je bila organizirala štajerska gospoda; po

kratkem boju je bila kmetska vojska premagana in razgnana. Ilija Gregorič se je sicer rešil, a so ga pozneje ujeli. 9. februarja pa je začela banska vojska bitko z glavno kmetsko silo pri Stubici na Hrvatskem. Ta se je izredno hrabro borila, a se je morala slednjič le vdati premoči bolj izurjenega sovražnika. Kmetskega upora je bilo konec.

Gospoda se je nad uporniki strahovito maščevala. Zlasti krvavo je bilo maščevanje nad voditeljema Pasancem in Gubcem. Leta 1573. so posadili v Zagrebu izvoljenega kmetskega kralja Matijo Gubca na razbeljen železen prestol in mu položili na glavo razbeljeno železno krono. Z žarečimi kleščami so mu trgali meso z živega telesa in ga naposled razčetvorili.

Tako je postal Matija Gubec mučenik za pravice kmetskega stanu. V njem je videl slovenski in hrvatski kmet svojega mučeniškega kralja. Dasi se upor ni posrečil, je vendar ostala zavest, da je šlo za pravično stvar. Prelita kri in spomin na muke, ki so jih morali pretrpeti voditelji upora, so budile zavest, da mora prej ali slej zmagati pravica.

Zmaga gospode in kruto udušeni upor seveda ni mogel zbrisati nezadovoljnosti podložnikov. V XVI., XVII. in XVIII. stoletju so se upori še vedno ponavljali, ne da bi bistveno izpremenili položaj podložnega kmeta, ki mu je prinesla rešitev šele najnovejša doba.

Videli smo, kako se je moral kmet stoletja in stoletja boriti za svoje pravice. Bil je moral dvojen boj: proti zunanjemu sovražniku Turku in proti graščaku. Neštetokrat se je moral vdati premoči sovražnikovi, velikokrat je moral pred maščevalnostjo zmagovalca zbežati z rodne zemlje v tujino. Zmagati pa takrat še ni mogel. Nasprotne sile so bile predobro organizirane, sovražna vojska preveč izvežbana za slabše organizirano in nezadostno oboroženo kmetsko vojsko.

Ako Vas kaj muči,

ako čutite bolečine, si kupite v lekarni ali v tovrstni trgovini pravi Fellerjev lepo diseči Elsafluid. Otirajte si vsako jutro in vsak večer z njim bolna mesta; iznenadilo in razveselilo Vas bo, kako bo Elsafluid brzo in prijetno olajšal Vaše bolečine. Ako ste zdravi, si izpirajte z Elsafluidom grlo in si umivajte telo. Elsafluidu boste hvaležni in ostali mu boste zvesti.

Dnevno negovanje telesa z Elsafluidom Vas bo nagradilo z bistro glavo in zdravim spanjem. Elsafluid Vas bo obvaroval nahoda, hripe in drugih bolezni ter Vam ustvaril tako veselje do življenja. Če použijete nekoliko kapljic Elsafluida na sladkorju ali medu, Vas obvaruje to neugodnosti, krčev itd. ter želodcu dobro stori. Že naši starši in dedi so rabili Fellerjev Elsafluid zunanje in notranje kot zanesljivo domače in kozmetično sredstvo za vse telo. Jačji je in bolje deluje nego francosko žganje.

Zahtevajte v lekarnah ali tovrstnih trgovinah tudi v najmanjših krajih izrečno pravi «Fellerjev» Elsafluid v poizkusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnih po 9 Din ali v specialnih po 26 Din. Ako ne, pa ga naročite direktno po pošti. Čim več ga naročite skupaj, tem cenejši je, zakaj z omotom in poštnino vred stane: 9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 62 Din, 27 poizkusnih ali 18 dvojnih ali šest specialnih steklenic 139 Din, 54 poizkusnih ali 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 250 Din. — Naslov napišite razločno tako-le:

Lekarnar

Eugen V. Feller

Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

ZA LEPO VREME

HUMANIK

Ljubljana, Dunajska cesta 1a (Petovia)
Celje, Aleksandrova ulica 1
Maribor, Gosposka ulica (Jos. Martinz)
Ptuj, Slovenski trg (Petovia)

132

Listnica uredništva

Sv. Miklavž nad Laškim. Zelo nerodno zaradi paragrafov. Boljše je, da se ne priobči!

Cezanjevci. Ni v skladu z zakonom.

Vršac. Ako je slika dovolj jasna, pošljite!

Šmarje-Sap. Proti zakonu.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Verniki, ki se dolgočasijo.

Duhovnik pride na prižnico ter začne svojo pridigo tako-le: «Današnjo pridigo sem razdelil na 24 delov...»

Ko ljudje to slišijo, začnejo drug za drugim odhajati. Slednjič ostane duhovnik sam z mežnarjem. Ta še nekaj časa posluša pridigo, potem pa vzame ključ od cerkvenih vrat, se poda na prižnico ter pravi duhovniku: «Prosim, gospod, bodite tako dobri in zaklenite cerkev, ko boste končali pridigo...»

Naključje.

Pešec Čižar si je v svetovni vojni nabavil krasne ovojke prav tedaj, ko je izšlo povelje, da jih vojaki ne smejo več nositi. Nejevoljen jih je zavil v papir in poslal domov v nadi, da jih bo nosil po vojni.

Pošiljka je dospela, prav ko so na Čižmarjevem domu obhajali veseli družinski dogodek. Žena je porodila dvojčke, kar je sporočila možu na bojišče v pismu, ki se je glasilo:

«Naznanjam ti veselo novico, da smo dobili fantka in punčko, česar nismo pričakovali. Radovedna pa sem, odkod si ti to prej vedel, da si mi poslal dva povoja.»

Iznajdljivost.

Bližala se je žegnanska nedelja, vaščanke so prihajale s trga s polnimi košarami, samo kočar Urh si ni mogel ničesar privoščiti.

«Nekaj mesa bi morala kupiti», je stokala Urša, njegova boljša polovica.

Urh je pričel iztrkovati žepe, iz katerih se je pač kadilo, ni pa hotelo cvenkati. Tudi denarnico je obrnil narobe, našel pa ni drugega kakor listek od velikonočne izpovedi.

«Tu nič, tam nič», je jadikoval Urh. «A vendar, ob žegnanju ne smemo biti brez mesa. Urša, prinesi košaro!»

Žena je planila po jerbas in stopila pred Urha, čakajoča, da ji odkrije skrivnost, kako bo kupovala brez denarja.

«Kar semkaj na tla ga postavi», ji je ukazal in se skobacal v jerbas.

«Urh, kaj počenjaš?» je strmela v strahu, da se mu je zmešalo.

«Eh, kaj», ji je odvrnil. «Poglej, tukaj v jerbasu imaš celega prašiča.»

Vojaška.

Narednik je vprašal novinca, kaj stori, kadar se mu sanja o generalu.

«Spim», mu je odgovoril.

«Norec!» ga je pokaral. «Pozdraviti ga moraš!»

Zračna pošta.

Sluga Vražič je bil navihanec, ki je za vsako budalost hitro našel odgovor. Nekoč je moral dostaviti pismo nekemu gospodu, stanujočemu v drugem nadstropju. Prišedši pred hišo je opazil odprto okno v njegovem stanovanju. Brž je navezal pismo na droben kamen ter ga je vrgel v sobo.

«Lopov!» ga je ozmerjal gospod iz drugega nadstropja. «Pa da si upaš kaj takega storiti!?»

«Saj ni nič hudega», se je namuznil. «Hotel sem le poskusiti, ali bi se obnesla tukaj zračna pošta.»

Čuječnost.

Neka gospa je naročila služkinji, naj jo pokliče zjutraj ob treh, ker mora zgodaj nekam oditi.

«Rada Vam bom ustregla,» se ji je priklonila, «samo to Vas prosim, da mi blagovolite pozvoniti.»

Poslednja želja.

Mežnar z Vrha je nevarno obolel. Poklicali so domačega župnika, naj ga pripravi na dolgo potovanje, zakaj mož se je silno bal umreti.

«Kar v božjo voljo se vdajte», ga je tolažil župnik po opravljeni spovedi. «Vsi bomo morali oditi, tudi jaz pridem kmalu za Vami. Ali imate še kako poslednjo željo?»

Bolnik se je zamislil in začel po kratkem molku: «Vejo, gospod župnik, če bojo res kej kmal paršl za mano in če bojo tamke nucal mežnarja, se jim topl prporočam.»

Golobi v pismu.

«Jakec!» je poklical Čampelj svojega desetletnega sina. «Tukaj je košara z golobi za gospoda župnika; daj mu pa tudi tole pismo, da bo vedel, kdo mu jih pošilja.»

Deček je vzel košaro in krenil proti župnišču. Toda breme je bilo težko, s težavo ga je privlekel v gozdič za vasjo, kjer ga je moral odložiti. Legel je v travo poleg košare ter je sladko zadremal.

Ko se je prebudil, je opazil, da so golobi dvignili pokrov in odleteli. Žalostno se je oziral okrog sebe, premišljajoč, ali naj se vrne nazaj, ali odide v župnišče. Nekaj mu je reklo, da mora oddati pismo, ki mu v spanju ni ušlo iz žepa. Plaho je stopil pred župnika in izvedel očetovo naročilo.

Župnik je čital in gledal zdaj dečka, zdaj prazno košaro, naposled pa je dejal: «Fantek, ti si mi pa le v pismu prinesel golobe!»

«Hvala Bogu, da so vsaj v pismu, zakaj iz košare so mi vsi ubežali!» se je deček razveselil.

Po smrti.

«Ali slišite, gospod župan? Berač Šnapelj se je obesil», je sosed sporočil svojemu županu.

«Kje pa?» je zanimalo možaka.

«V gabru ob gozdu za tisto krivo vejo.»

«Glej ga, hudirja! Živ ni mogel nikamor, mrtev pa se je povspel tako visoko!»

Na mitnici.

Mitničar je ustavil postarno ženico, pri kateri je našel steklenico žganja.

«Od žganja morate plačati užitnino», je zahteval.

«Saj nimam žganja, ampak slivovko», se mu je upirla.

Odsotnost.

Upnik: «Ali bi mogel govoriti z gospodarjem?»

Dekla: «Ga ni doma.»

Upnik: «Kam pa je odšel?»

Dekla: «Ne vem natanko.»

Upnik: «Kdaj se povrne?»

Dekla: «Nič ni povedal. Čakajte!» — To izrekši, je odprla vrata gospodarjeve sobe in zaklicala: «Gospod, tukaj je neki človek, ki hoče vedeti, kdaj pridete domov.»

Neprijetnost.

Gospa je zasačila v kuhinji služkinjo, prav ko je načela steklenico najboljšega vina.

«Zelo mi je neprijetno», je olajševala njeno zadrego.

«Kaj Vam, meni, meni je šele nevšečno!» ji je plaho odvrnila služkinja.

Prijateljstvo.

Nekega slugo je vprašal prijatelj, kako more shajati s svojim gospodom, o katerem je znano, da je čudovito nagle jeze.

«Prav dobro se razumeva», se je pohvalil. «Najino prijateljstvo je toliko, da celo skupaj iztrkavava obleko.»

«Ni mogoče!»

«O, res je, res. Samo toliko je razlike, da gospod pri tem vedno sleče obleko, jaz pa sem oblečen...»

Otroško pojmovanje.

Šestletni Nacek je vprašal mater, ali je res, da štorklja prinese otroka.

«Res je, res», mu je pritrdila.

«No, potem ji je naš Mihec padel iz kljuna...»

«Zakaj pa, Nacek?»

«Zato, ker ima krive noge. Gotovo si jih je skrivil pri padcu.»

Radovednost.

Bančni ravnatelj je vprašal služkinjo, kaj je bilo novega v njegovi odsotnosti.

«Neki gospod je poizvedoval po Vaši gospe soprogi», mu je hitela pripovedovati. «Rekla sem mu, da je v kopalnici in da je ne more videti.»

«No, in kaj je nato rekel?»

«Nič ni rekel, samo skozi ključavnico jo je pogledal.»

V zadregi.

Gospa je naročila sobarici, naj jo pokliče, ako bo lepo vreme, ob šestih zjutraj, ob slabem vremenu pa naj jo zbudi ob deveti uri.

Točno ob šestih je stopila sobarica v njeno spalnico z besedami: «Gospa, danes pa ni ne slabo ne lepo vreme, zato ne vem, ali naj vas zbudim ob šesti ali ob deveti uri.»

MALI OGLASI

Iščem službo oskrbnika.
Kdor ga potrebuje, naj se takoj oglasi na naslov: Anton Pantner, pošta Loka pri Žusmu. 131

Žimnice (modroce)
vrhnje in spodnje, otomane, razne divane, žimo, afrik. cvilih in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

Kamenoseška industrija
ustanovljena 1860.
Alojzij Vodnik
LJUBLJANA, poleg glavnega kolodvora
Cerkvena častna dela: altarji, pr'žnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za pohištvo, elektromonterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice kopalnice, sto,n šča, in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele. Marmornat kamni za salone in elegantna stanovanja. Kameniti lijaki za kuhinje. 133

Nova, velika
Knjiga krojaštva
za samouke o prikrojevanju moških oblačil.
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige! 128

Violine od 95 Din, gramofoni od 345 Din, ročne harmonike od 85 Din, mandoline od 136 Din, citre od 192 Din, gitare od 207 Din, lesena in pločevinasta pihala, tamburice itd. v prvovrstni kvaliteti, po izredno nizkih cenah, direktno iz tovarniškega skladišča **8 dni na ogled.** Instrument, ki Vam ne bi ugajal, vzamemo nazaj. Velik ilustrovani cenik zastonj. Zahtevajte ga takoj od tvrdke: Skladišče
MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil, gramofonov in harmonik, MARIBOR št. 104-A

Najstarejša in vodilna tvrdka
ALFA-SEPARATOR d. d.
(A. Penić)
Zagreb, Gunduličeva ul. 63
Telefon št. 24-13

Priznana najboljša tovarna mlekarskih strojev in potrebščin, kakor: Originalnih Alfa-Separatorjev, Alfa-kant za transport mleka, Alfa brzoparilnih kotlov ter vseh mlekarskih potrebščin. Zahtevajte cenike! 103
Zastopstvo za Slovenijo:
Mlekarna Kristof
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 60.

ŽIMA 75
za modroce, najboljša in najcenejša, pri
M. Masterl,
tovarna žime, Straž šče pri Kranju.

HALO! Velika prodaja, 119
ra nega manufakturnega blaga, ki traja samo mesec maj, krasno moško in žensko blago (stofi) ter vsakovrstno drugo blago ki se prodaja globoko pod nabavno ceno. Ne zamudite ugodnega nakupa.
Se priporoča tvrdka
ANT. SAVNIK, Škofja Loka.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da izvršujem v svoji hiši št. 41 v **Radovljici poleg krojaške obrti tudi**
dežnikarsko obrt
kakor se je izvrševala prej.
Se priporočam
125 **Josip Pogačnik.**

Pozor, zastopniki
sreč k na obroke!
Povsem novi najvišji odstotki!
Pišite v lastnem interesu takoj pod šifro „Brezkonkurenčni zaslužek P-975" na Interreklam d. d., Zagreb, Marovska 28. 121

129
Nabavite si kolo svetovnega slovesa
Peugeot

Nedosegljiva trpežnost
Najpreciznejša izdelava
Od 1000 Din naprej!
Zahtevajte cenik, gratis in franko, in oglejte si zaloge pri samoprodajl in glavni zalogi za vso kraljevino:
Erik Breuil
Dunajska cesta 33, Ljubljana
ali pri enemu izmed številnih podzastopnikov v vseh večjih krajih.

BOLNI NA PLJUČIH!
Tisoči že ozdravljeni!
Zahtevajte takoj knjigo o moji novi **Umetnosti prehranjevanja,** ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter po poapnenju sčasoma bolezen preneha. Resni možje zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše.
Popolnoma zastonj dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker bo moj založnik v celem razposlal le 10.000 izvodov zastonj, zato pišite takoj, da boste tudi Vi sprejeti v krog onih srečnih, ki bodo dobili to znamenito knjigo. Pišite na naslov:
Georg Fulgner, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse Nr. 24. Abt. 21 130

Izdaja za konzorcij «Domovine» Adolf Ribnikar. Urejuje Filip Omladič. Za Narodno tiskarno Fran Jezeršek.